

Podblegaške novice

letnik 24, številka 3
april 2020



GLASILO OBČINE
GORENJA VAS
- POLJANE

- Ukrepi zaradi koronavirusa se počasi rahljajo
- Podpisana pogodba z izvajalcem za prizidek vrtca v Poljanah

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Letošnja pomlad se je z vremenom res pokazala v najlepši luči. Da le ne bi bilo prelepo, pa je poskrbela povsem neznana sila, ki se ji za zdaj na celi zemeljski obli še ne znamo zoperstaviti. V naši občini se odlično držimo, saj smo z resnostjo in odgovornostjo sprejeli ukrepe za omejitev te še neraziskane bolezni, ki jih tudi dosledno izvajamo, za kar se vam vsem še posebej zahvaljujem. Redne sestanke imamo z občinskim štabom Civilne zaščite, ki je zadolžen za koordinacijo z regijsko Upravo za zaščito in reševanje in izvajanje ukrepov na občinski ravni ter koordiniranje prostovoljcev, ki pomagajo pred trgovinami. Vsem iskrena hvala. Prav posebno skrb smo namenili tudi varnemu načinu dela v zdravstvenem domu, ki je začasno deloval po preventivnem režimu ene vstopne točke s sprejemno sobo tik ob glavnem vhodu in z eno klicno številko za vse ambulate. Naši zdravniki so sodelovali tudi na vstopnih covid-točkah v Škofji Loki in Kranju, pričakujemo pa, da bodo tudi ambulate v Gorenji vasi lahko postopoma ponovno začele opravljati preglede pacientov.

V prvih dneh razglašene epidemije smo se soočali tudi s težavami pri zagotavljanju zaščitne opreme. Kljub težavam z zagotovitvijo mask na trgu smo z nakupom iz lastnih sredstev občine

opremili tiste, ki skrbijo za naše starejše in najranljivejše občane, to je izvajalce pomoči na domu, patronažne službe, Rdeči križ, storitve potujoče trgovine, prostovoljce na terenu in tudi gasilce, ki so žal že morali posredovati v več intervencijah, v katerih so prav tako morali poskrbeti za ustrezno zaščito. Pripravili smo začasni ukrep, da ne bomo pobirali najemnin od najemnikov poslovnih prostorov v občinski lasti, ki jim opravljanje dejavnosti zaradi zaježitve in obvladovanja epidemije covid-19 ni bilo dovoljeno. Da bi za varovali zdravje občanov, smo omejili gibanje na igriščih in ob planinskih kočah ter lokacije označili z opozorili. Po mesecu dni pa smo na priporočilo pristojnega ministrstva ponovno odprli zbirni center odpadkov v Todražu.

O aktualnem stanju smo občane ves čas obveščali na občinski spletni strani, na novo smo vzpostavili tudi Facebook stran občinske Civilne zaščite, da bi obvestila dosegla čim širši krog občanov.

Moje delo ni nič kaj spremenjeno; skrb za vas občane skupaj s sodelavci je na prvem mestu, zastavljene projekte pa po najboljših močeh izvajamo naprej. Zaključujemo dela na šoli in vrtcu na Sovodnju, gradimo cesto v Staro Oselico in Žetino, nadaljujemo dela v sklopu poplavne varnosti v Poljanah.



V naši Poljanski dolini imamo res čudovite naravne danosti, da se lahko ob vseh omejitvah veliko gibljemo v naravi, kar je v teh časih zanesljivo najbolje. Pomlad nam je letos res namenila že veliko sončnih dni in opazovanje njenega prebujanja je vredno občudovanja.

Spoštovane občanke in občani, držimo se tako še naprej. Pa zdravi ostanite!

Župan Milan Čadež

Vsebina

<i>Ukrepi se počasi rahljajo.....</i>	<i>str. 4</i>
<i>Trgovine, lekarne, pošta: skrbijo za svojo zaščito in zaščito strank.....</i>	<i>str. 6 in 7</i>
<i>Intervju z asist. psihologije Kajo Hacin Beyazoglu.....</i>	<i>str. 8 in 9</i>
<i>Župana uskladila stališči o poteku ceste.....</i>	<i>str. 10</i>
<i>Knjžnice še vedno brez obiskovalcev.....</i>	<i>str. 12</i>
<i>Epidemije in nalezljive bolezni na Poljanskem.....</i>	<i>str. 14</i>
<i>Prenos bogoslužij prek spleta, verouk doma.....</i>	<i>16</i>
<i>ZŠAM Žiri.....</i>	<i>str. 17</i>
<i>Javni razpis – kultura.....</i>	<i>str. 18</i>
<i>Občina Gorenja vas - Poljane v zeleni shemi turizma.....</i>	<i>str. 19</i>
<i>22. april – dan Zemlje: Zemlja nam daje hrano.....</i>	<i>str. 20</i>
<i>Glasbena šola Škofja Loka: muziciranje na daljavo.....</i>	<i>str. 23</i>
<i>Ustvarjalno in športno preživljanje časa med karanteno.....</i>	<i>str. 25</i>
<i>Luka Stanonik, mladi floorballist.....</i>	<i>str. 27</i>
<i>Nad trenutne razmere s humorjem: najboljše šale o koronavirusu.....</i>	<i>str. 28</i>



Naslednja številka:

21. maja 2020

Vaše prispevke za naslednjo številko Podblegaških novic pošljite do 7. maja 2020 po elektronski pošti podblegaske.novice@gmail.com ali na naslov: Uredništvo Podblegaških novic, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas. Na ista naslova lahko pošiljate tudi informacije o prireditvah, ki jih organizirate. Prispevkov, ki jih bomo prejeli po tem datumu, ne bo mogoče objaviti!

Stik z županom

Župan je dosegljiv za vaša vprašanja, predloge in mnenja vsak torek in sredo. Če se boste želeli pri njem oglasiti osebno na občini, se prej najavite pri tajnici na telefonsko številko 04/51-83-100 in povejte, približno koliko časa boste potrebovali, da boste dobili termin in vam ne bo treba čakati. Lahko se zgodi, da zaradi dopusta ali neodložljivih obveznosti kljub napovedanim uradnim uram ne bo dosegljiv, za kar se že vnaprej opravičuje in prosi za razumevanje.

M. B.

Kdaj in kako do župana?

vsak torek 15 ^h – 17 ^h	po tel.: 051/384-433
vsako sredo 14 ^h – 17 ^h	na sedežu občine

PODBLEGAŠKE NOVICE (ISSN 1408 - 3086) – Glasilo Občine Gorenja vas - Poljane. Naslov: Uredništvo Podblegaških novic, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas. Elektronska pošta: podblegaske.novice@gmail.com. Odgovorna urednica: Damjana Petermelj. Pomočnica urednice: Tina Dolenc. Članice uredniškega odbora: Jana Oblak, Kristina Z. Božič in Lidija Razložnik. Oglasno trženje: Barbara Bogataj, tel. št.: 04/51-83-124, 041/767-390, e-naslov: barbara.bogataj@obcina-gvp.si. Lektorici: Ana Tušek in Polona Petermelj. Računalniški prelom in oblikovanje: 2Rdesign, Robert Resman, s. p., Tisk: Tiskarna Artelj. Podblegaške novice so tiskane v 2400 izvodih in jih brezplačno prejemo vsa gospodinjstva v občini Gorenja vas - Poljane. Na voljo so tudi na: <http://www.podblegaske-novice.si/>. Uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja in preoblikovanja člankov. Izbrane poslane fotografije objavljamo tudi na spletnih straneh občine, razen če avtor tega pri pošiljanju za objavo v časopisu ne bo izrecno prepovedal. Podblegaške novice so v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, vpisane pod zaporedno številko 102. Foto na naslovnici: cvetoča magnolija. Foto: Irma Klemenčič.

Izziv za starše oziroma skrbnike šolajočih otrok, a tudi priložnost za spremembe in poglobljene odnose

Starši (velja tudi za skrbnike) ste se znašli pred velikimi izzivi, saj imate poleg svojih obveznosti še veliko dela s šolskim delom svojih otrok, kar od vas zahteva veliko organizacije, truda in napora.

Vemo, da lahko v teh težkih in nepredvidljivih časih prihaja tudi do zaskrbljenosti, tesnobe, skrbi, kaj bo prinesla prihodnost, ipd., kar je popolnoma razumljivo. Tudi otroci napetosti zelo hitro začutijo, tudi če niso glasno izražene, zato ne smemo spregledati njihove morebitne negotovosti, stiske ... Vsak otrok se odzove drugače, zato moramo biti posebno občutljivi in pozorni na njihovo vedenje ter se ob morebitnih spremembah ustrezno odzvati. Strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju se v temu času trudimo, da bi vam priskočili na pomoč, vsaka institucija po svoje, pa vendar v želji, da vam olajšamo trenutno stanje.

Rada bi opozorila na nekaj stvari, ki so trenutno v našem okolju najbolj pereče, v upanju, da vam bodo v pomoč.

Vemo, da smo ljudje družabna bitja, ki potrebujemo interakcijo in komunikacijo, kar pa nam je zdaj v veliki meri oteženo. Zavedati se moramo, da otrokom in najstnikom vrstniki predstavljajo zelo pomemben del življenja, zato so lahko ti trenutki zanje težki. To velja še posebej, ko ste zaradi različnih obveznosti odsotni tudi starši. Večina osamljenost premaguje tako, da so na družabnih omrežjih, nekateri pa nimajo ali možnosti ali spretnosti za tovrstno komunikacijo. Če ocenjujete, da je vaš otrok osamljen in potrebuje pogovor, se poskušajte z njim pogovoriti, mogoče lahko razširite svoje vire pomoči na širše sorodstvo ali sosedstvo, seveda brez neposrednih stikov, uporabite lahko druga komunikacijska sredstva. Če ne zmorete ali ste pri tem manj uspešni, poiščite pomoč. Trenutno se pomoč nudi na lokalni in državni ravni. Šole na svojih internetnih straneh ali z drugimi načini obveščanja nudimo kontaktne podatke ustreznih strokovnjakov. Otrokom in mladostnikom je potrebno povedati, v kakšni situaciji se nahajamo, vendar na primeren in ne pretirano strašljiv način. Poslužujte se verodostojnih virov in informacij, izogibajte se populističnim zapisom na internetu in teorijam zarote. Pomembno je tudi, da tema pogovorov ni samo koronavirus, ampak tudi druge, vsakdanje stvari. Naj vaši domovi ne postanejo novinarska središča, poskušajte se omejiti in spremljajte aktualne informacije enkrat dnevno, po možnosti v času, ko otroka ni zraven.

Nekatere družine ste se znašle v težki finančni in materialni stiski, v nekaterih družinah se pojavlja nasilje. Tudi v tem primeru ne oklevajte in kontaktirajte šole, vrtnice, občino in druge ustrezne institucije. To ni čas skrivanja svojih težav za zidovi, ampak čas, ko moramo poiskati pomoč in deliti svojo stisko, saj tako kažemo svojo moč. Prav zdaj se resnično kaže



Foto: arhiv Polone Zupan

Polona Zupan

solidarnost družbe ter posameznikov in z veseljem ugotavljamo, da je veliko ljudi, ki so pripravljeni pomagati.

Kar zadeva šolsko delo, največ težav zaznavamo pri organizaciji in motivaciji. Na voljo vam ponujamo kar nekaj orodij in znanj, ki vam lahko olajšajo težave. Strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju vam želimo pomagati, zato se obrnite na učitelje, razrednike, svetovalno službo, izvajalce DSP in druge – z veseljem vam bomo pomagali, razumite pa, da v vaše domove ne moremo vstopiti. Starši spremljajte delo svojih otrok, ne samo najmlajših, ampak tudi starejših. Upoštevajmo tudi možnost, da se vrata šol in vrtcev mogoče do konca šolskega leta ne bodo odprla (upam, da ne bo tako) in da bodo morali učenci doma usvojeno znanje tudi izkazati. Mogoče droben nasvet, kako otroku pomagati pri organizaciji dela: Že zvečer skupaj pregledajte, kaj bo naslednji dan moral narediti, pobarvajte navodila oziroma obkrožite naloge v učbeniku ali delovnem zvezku. Uporabite ponujene različice dnevnih/tedenskih načrtov dela za šolo in ko pregledujete gradiva za naslednji dan, zapišete še dnevni plan. Ko se naslednji dan vrnete iz službe, pregledajte, kako je delo opravljeno, in dopolnite morebitne manjkajoče podatke. Tak način je odličen trening za učenje načrtovanja, organiziranja, samodisciplino, razvijanje delovnih navad ..., ki bodo vašemu otroku v življenju še zelo prav prišli. Brez truda ni ustreznih rezultatov.

Trenutno otroci in mladostniki veliko časa preživijo na internetu. Z varnostjo na internetu in varno uporabo sodobnih elektronskih naprav vas vzgojno-izobraževalne ustanove seznanjamo že vrsto let, vendar je dobro, da se o tem

pogovorite in večkrat tudi preverite, kako vaš otrok komunicira.

Trenutna situacija, ki članom družine vendarle omogoča več skupnega časa, je obenem priložnost za zbliževanje, priložnost, da otroci začutijo vrednost družine in kako pomembni so družinski člani, kakšno čudovito zatočišče je dom. Zato jo, spoštovani starši, izkoristite in skcite močne vezi, ki se med vami ne bodo nikdar pretrgale.

Obenem je to tudi čas, ko se lahko z otroki pogovorite o tem, koliko stvari, ki so se nam zdele še pred nekaj tedni precej vsakdanje ali pa smo jih imeli za naše in samoumevne, niso več tako samoumevne. Druženje s prijatelji, pogovor ob kavi, igranje na igrišču, odhod v službo, prost dostop do znanja, direktno podajanje učne snovi in prihod v šolo ... Vse to je naenkrat omejeno in nas opominja, da moramo gojiti hvaležnost do tega, kar imamo in kar nam drugi nudijo.

Poskrbite, da s svojimi bližnjimi preživite čim več časa in karseda kakovostno.

Na koncu bi rada izkazala spoštovanje vsem sodelavcem, ki s predanostjo opravljate svoje delo. Veseli me, da delam v okolju, kjer tudi starši prepoznajo vaš trud, to tudi sporočajo in se tako ne pridružujejo nekaterim populističnim floskulam, ki vsepovprek črtnijo zavzeto delo. Težke okoliščine vedno iztisnejo iz človeka tisto, kar je v njem. Vsekakor drži svetopisemski verz: »Česar je polno srce, to usta govore.« Z veseljem spoznavam, da je naše okolje polno ljudi z integriteto, odgovornostjo in hvaležnostjo v svojih srcih. Naj tako tudi ostane.

Polona Zupan,
svetovalna delavka OŠ Poljane

Ukrepi se počasi rahljajo

Z 20. aprilom so se sprostili nekateri ukrepi vlade, med drugimi so odprte trgovine z gradbenim materialom in pohištvo. Nov način delovanja so vzpostavili tudi v Zdravstvenem domu Gorenja vas.



Vhod zdravstvenega doma ostaja zaprt, čeprav ambulate splošne medicine in pediatrije od 20. aprila dalje spet delujejo.

Ambulate v Gorenji vasi ponovno delujejo

V širšem obsegu so 20. aprila ponovno pričele delovati ambulate splošne medicine in pediatrije, in sicer le za predhodno naročene neinfektivne paciente. S tem se zaključuje skoraj enomesečno obdobje, ko je v Gorenji vasi delovala le enotna administrativna ambulanta za telefonske klice. Vhod v zdravstveni dom ostaja zaprt, za vstop pa je ob prihodu treba poklicati na enotno telefonsko številko, ki je izpisana na vratih. Na telefonski številki 031/609-227

pa dobite informacije za vse ambulate in se naročite na pregled, kadar nujno potrebujete zdravstveno obravnavo. Vse infektivne paciente bodo še naprej usmerjali v infektivno vstopno točko Zdravstvenega doma Kranj.

Vse občane prosijo, da navodila dosledno upoštevajo. Razmere v času epidemije se lahko hitro spremenijo, čemur se bo prilagajal tudi način dela v ambulantah. Vsi pacienti, ki prihajajo na pregled, naj s seboj prinesejo zaščitno obrazno masko in rokavice.

Do preklica ostajajo zaprte vse zobozdravstvene ambulate.

Nekateri športi spet dovoljeni, odprtih več trgovin

Od 18. aprila so spet možne nekatere športne dejavnosti posameznikov v svoji občini ter vzdrževalna in sezonska dela na zasebnih zemljiščih izven občine prebivanja, a mora imeti lastnik pri sebi dokument, s katerim izkazuje pravico do uporabe zemljišča ali objekta.

Dovoljeno je dostopati do javnih parkov in drugih sprehajalnih površin v občini prebivališča, kjer lahko posamezniki ob previdnostnih ukrepih na prostem oziroma odprtih javnih krajih izvajajo športno-rekreacijsko dejavnost individualnega značaja (npr. tek, kolesarjenje, golf, joga) ali pa npr. tenis, badminton, balinanje, kjer ob običajnem izvajanju ni mogoč stik z drugimi posamezniki.

Od 20. aprila dalje so lahko odprte prodajalne z gradbenim materialom in pohištvo, specializirane prodajalne za prodajo avtomobilov in koles, kemične čistilnice in servisne delavnice za popravila in vzdrževanje tehničnega blaga ter motornih vozil in koles. Opravljajo se lahko storitve (vrtnarske storitve, krovski in fasaderski dela) na prostem, osebni prevzem blaga ali hrane na prevzemnih mestih z minimalnim stikom s strankami, nekatere športno-rekreativne storitve na prostem in v športnih objektih ob upoštevanju varnostnih ukrepov ter tehnični pregledi. Od 4. maja dalje bodo odprti tudi frizerski in kozmetični saloni ter saloni za nego psov in mačk ter prodajalne do velikosti 400 m² prodajnega prostora, z izjemo prodajaln v trgovskih centrih.

P. N.

Kupujemo lokalno

Na občini občane v tem času še posebej vabijo k nakupu pri ponudnikih pridelkov in izdelkov na kmetijah in drugih ponudnikih v občini.

Na treh kmetijah si lahko postržete z izdelki na zunanjem prodajnem avtomatu, nekateri ponudniki omogočajo tudi dostavo na dom ali pa kupci pri njih izdelke prevzamejo sami, mnogi

izdelke ponujajo v trgovinah Loške zadruge. Ponudbo posameznikov si lahko ogledate tudi na njihovih Facebook ali spletnih straneh. Zbrane na enem mestu pa jih objavljamo tudi tu.

Kmetija Pr' Čum	Pekovski izdelki	Studor 5	Stanka Homec (041/535-326)
Kmetija Pr' Dimšarji	Pekovski izdelki	Krnce pri Novakih 9	Nežka Demšar (041/705-796)
Kmetija Pr' Petelin	Mleko in mlečni izdelki, pekovski izdelki	Gorenje Brdo 1	Roman in Katarina Bogataj (031/348-344)
Kmetija Pr' Režen	Pekovski izdelki	Gorenje Brdo 12	Matej Ržek (040/672-858)
Kmetija Pr' Anžk	Mleko in mlečni izdelki	Poljanska cesta 25	Marjeta in Jaka Ferlan (041/662-552)
Kmetija Lojz	Kislo zelje in repa, sušena in sveža mleta zelenjava	Fužine 10	Igor in Irena Bogataj (041/436-702)
Kmetija Lužar	Pekovski izdelki	Kladje 18	Majda Hladnik (051/410-123)
Kmetija Martinuc	Razl. žganja, vložena in predelana zelen., marmel., namazi, sirupi	Dolenja Ravan 2	Milena in Franc Miklavčič (04/510-91-29)
Kmetija Zamuda	Pekovski izdelki, predelava sadja	Dolenčice 9	Majda in Zvone Možina (031/641-480)
Kmetija Žunar	Mesni izdelki	Stara Oselica 61a	Jožef Jereb (04/510-80-90)
Kmetija na Ravan	Mleko in mlečni izdelki	Cerkljanski Vrh 24	(040/750-983)
Kmetija Pr' Jurnč	Kozje mleko in izdelki iz kozjega mleka, piškoti	Dolenja Dobrava 4a	(041/603-403)
Kmetija Šupc	Izdelki iz zelenjave, testenine, mleko in mlečni izdelki	Hotavlje 9	Petra Potočnik (041/245-219)
Kmetija Pustotnik	Mleko in mlečni izdelki	Poljanska cesta 19	(04/510-73-10)
Kmetija sirarna Bogataj	Mleko in mlečni izdelki	Poljanska cesta 18	(040/246-640)
Kmetija Pr' Žepan	Različni kmetijski pridelki in izdelki	Trebija 6	Gregor Oblak (031/594-840)
Kmetija Pr' Leskovec	Mleko in mlečni izdelki	Stara Oselica 2	(041/498-473)
Perešuti mesarstvo	Mesni izdelki	Poljanska cesta 65a	(040/832-040)
Kmetija Jeran	Pekovski izdelki, marmelade	Žir. Vrh Sv. Urbana 2	(041/296-075)
Domačija Na Polud	Mesni izdelki	Robidnica 1	Irena Kejžar (041/571-872)
Kmetija Pr' Rejcu	Proizvodnja sadnih in zelenjavnih sokov	Krnce pri Novakih 8	Marinka Rejc (04/518-16-45)
Župca	Pripravki za juhe	Kladje 1	Blaž Miklavčič (040/576-018)
Kmetija Budl	Razl. žganja, domači sirupi in sokovi, marmel., sveža in vložena zelenj.	Žirovski Vrh Sv. Urbana 21	Družina Kavčič (04/51-81-048)

Za dobra dva milijona podpisana pogodba z izvajalcem del

Na občini so v aprilu podpisali pogodbo za izgradnjo prizidka Vrtca Agata Poljane z izbranim izvajalcem del, podjetjem SGP Zidgrad iz Idrije, ki je v javnem naročilu ponudilo najnižjo ceno: 2.266.435 evrov z DDV.



Foto: arhiv Občine GVP

Župan Milan Čadež (levo) in direktor podjetja SGP Zidgrad Idrija Igor Božič podpisujeta pogodbo.

Projekt dodatnih prostorov vrtca vključuje izgradnjo šestih novih igralnic za potrebe vrtca, dveh nadomestnih učilnic za potrebe šole, preureditev in razširitev centralne šolske kuhinje. Zasnova načrtovanega prizidka je zamišljena tako, da se prizidek naveže na prostore obstoječega vrtca in z njim oblikuje zaključeno celoto. Ob novem prizidku bo za vrtec urejeno dodatno otroško igrišče na brežini, do katerega bo urejen dostop čez zunanje stopnišče.

Projekt v višini 280.546 evrov sofinancira

Eko sklad, saj je novi vrtec zasnovan kot skoraj ničenergijski objekt po sistemu energetske varčne oziroma pasivne gradnje. 817.317 evrov bo prispevalo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo po 23. členu Zakona o financiranju občin.

»Investicija bo zaključena v drugi polovici leta 2021 in bo predstavljala pomembno pridobitev pri dolgoročnem zagotavljanju zadostnega obsega kakovostnih prostorov za varstvo in vzgojo predšolskih otrok v občini,« napovedujejo na občini.

O. U.

Občina je že v letu 2017 pridobila potrebno PGD projektno dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja za dozidavo vrtca, ki je bilo izdano 28. septembra 2017. Temu so sledili postopki pridobivanja nepovratnih sredstev, pri čemer pa v preteklih dveh letih ni bilo na voljo niti razpisov za nepovratna evropska sredstva niti za sredstva na razpisih ministrstva, pristojnega za šolstvo. Občina je zato lahko kandidirala zgolj na razpis Eko sklada, saj je projekt novega vrtca zasnovan kot skoraj ničenergijski objekt po sistemu energetske varčne oz. pasivne gradnje. Odločba Eko sklada o odobritvi sredstev je bila občini izdana 13. novembra 2018. Razliko za financiranje investicije je občina zagotovila iz lastnih in kreditnih sredstev s sprejemom občinskega proračuna jeseni 2019, s čimer je bila investicija uvrščena v načrt razvojnih programov za prihodnji dve leti.



Nova zunanja ureditev prizidka Vrtca Agata v Poljanih

Sejem Dom

Na sejmu tudi sedem podjetij iz občine

Kdor se je v začetku marca udeležil že 59. sejma Dom na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, je lahko srečal tudi sedem podjetij iz naše občine, ki so se predstavila z dejavnostmi in izdelki.

Notranja vrata in unikatne kose pohištva je predstavilo mizarstvo Markelj s Hlavčih Njiv. »Vsakokrat smo veseli vseh navdušenih odzivov nad našimi izdelki in z veseljem s svojimi dolgoletnimi izkušnjami v mizarstvu svetujemo strankam pri gradnji,« je povedal Jernej Markelj in dodal, da za predstavitev na sejmu vsako leto izberejo izdelek, ki ga obiskovalci hitro opazijo in se jih tako zapomnijo. Stranke se na njih največkrat obrnejo s fotografijo želene oblike pohištva ali z vzorcem parketa, katerih idejne zasnove nato tudi izdelajo.

Tako kot že vrsto let so se sejma udeležili tudi iz Mizarstva Jezeršek s Hotavelj. Direktor Jernej Jezeršek je povedal, da je sejem Dom za njih zelo pomemben, saj gre za največji tovrstni sejem v Sloveniji, a da je situacija z virusom že pred pričetkom dajala vedeti, da bo obisk sejma drugačen, kot so ga

bili vajeni v preteklih letih. Kot je znano, se je sejem tudi predčasno zaključil. »Upad števila obiskovalcev smo torej pričakovali že pred začetkom sejma, zato smo nekoliko spremenili pristop in strankam namenili več časa, kar se je izkazalo kot učinkovito. Kljub situaciji, ki otežuje komunikacijo in stike, kot smo jih bili vajeni, je število naročil iz naslova sejma enakovredno tistim iz prejšnjih let,« je pojasnil Jezeršek.

Tudi Matej Dolinar iz Mizarstva Cestnik iz Podgore je z odzivom sorazmerno zadovoljen: »Veliko zanimanja obiskovalcev smo imeli za moderne tako imenovane konzolne – lebdeče stopnice, ki smo jih imeli tudi postavljene na sejmu.« Dejal je še, da so seji sicer 'tek na dolge proge', saj se ne da oceniti odziva ljudi v istem letu. Mnogo bodočih strank jih obišče na sejmu, ko so šele v

pripravi dokumentacije objekta in rabijo stopnice, ograje šele čez kakšno leto. Zato je po njegovih besedah pomembno, da je podjetje prisotno tudi na sejmih in ne samo na spletu: »Tako ljudje vidijo v živo izdelke, vzpostavi se osebni stik, kar se mi zdi precej boljše kot samo preko spleta.«

Mizarstvo podjetje Int vrata iz Todraža je na sejmu sodelovalo že dvajseto leto in kot pravijo, vedno poskrbijo, da se predstavijo s kakšno novostjo. »Letos so bila to 'skrita vhodna vrata', ki se zlijejo z leseno fasado. Kot drugo novost smo predstavili ukrivljeno steklo, ki se vgrajuje kot stranska svetloba zraven vhodnih vrat ali polkrožna fiksna svetloba poleg panoramske stene,« je pojasnila Metka Banič in dodala, da so stranke in arhitekti nad novitetami navdušeni in že povprašujejo po teh izdelkih.

Na sejmu so se predstavili tudi Mizarstvo Peternelj - Kržišnik, Mizarstvo Kržišnik in Kamnoseštvo Mravlja.

Tina Dolenc

Skrbijo za svojo zaščito in zaščito strank

V občini so bile en mesec odprte le živilske trgovine in trgovine s kmetijsko robo, lekarna in pošte. Pozanimali smo se, kako poteka delo v teh razmerah, kako so prilagodili poslovanje, kako skrbijo za zaščito svojih zaposlenih in strank.



Foto: Tina Dolenc

Stranke v lekarni upoštevajo varnostno razdaljo, uporabljajo zaščitne maske in razkužujejo roke.

V lekarni v Gorenji vasi so v skrbi za zaje-itev širjenja okužbe skrajšali odpiralni čas na sedem ur, tako da je lekarna odprta le od 8. do 15. ure. »Obseg dela je sedaj večji, saj imajo stranke, ki bi se sicer prerazporedile čez cel dan, zdaj omejen čas dostopa do nas. Zaposlene ves čas nosimo zaščitne maske, roke si redno umivamo in razkužujemo, na izdajna mesta pa so bila nameščena zaščitna stekla. Prav tako naša čistilka redno razkužuje delovne pulte, kljuke, tla in vse ostalo potrebno,« je pojasnila Nataša Šifrar Bernards, vodja lekarne Gorenja vas, in dodala, da stranke v lekarno spuščajo posamično ter da so občani zelo disciplinirani in spoštujejo pravila. »V večini uporabljajo

zaščitno opremo (maske in rokavice) in se poslužujejo tudi razkužila, ki je nameščeno ob vhodu v lekarno.«

Čim manj stika med pismonošo in naslovníkom

Tudi Pošta Slovenije je sprejela kar nekaj ukrepov in spremenila način poslovanja. Kot pojasnjujejo, so v postopkih vročanja pošt nih pošilk v dostavi sprejeli vrsto ukrepov, s katerimi se želijo izogniti oseb nemu stiku med pismonošo in naslovníkom in čim več vročitev opraviti brez fizičnega kontakta oz. brez podpisa ob prevzemu pošiljke. Poleg

tega Pošta Slovenije spodbuja naslovníke, da pakete naročajo in prevzemajo na alternativnih mestih, ki ne zahtevajo fizičnega kontakta, kot so paketomati ali pa se je mogoče s pismonošo dogovoriti za dostavo pošiljke na dogovorjeno mesto (na primer pred garažo). »Naslovníke in spletne trgovce prosimo, da se izogibajo plačevanju po povzetju in uporabljajo spletna plačila. Tudi za pisma, ki se vročajo po posebnih zakonih, smo uredili na načine, da naslovník in pismonoša na dostavi nimata fizičnega stika. Tako na primer naslovník prejme obvestilo o prispeli pošiljki, pošiljke pa mu, če to ni nujno, ni treba prevzeti na pošti, ker jo bo po poteku roka za prevzem prejel v svoj hišni predalčnik. Priporočena pisma se brez podpisa naslovníka vročajo z vlaganjem v hišni predalčnik,« je pojasnila Megi Jarc s Pošte Slovenije. Za vse pošiljke, ki jih pismonoša na dostavi ne more vročiti brez fizičnega kontakta, pa se naslovníku pusti obvestilo o prispeli pošiljki, da pošiljko prevzame na pošti. Pošta v Gorenji vasi je sicer odprta od 9. do 15. ure, pogodbeni pošta Sovodnj je odprta od 8. do 11. ure, pogodbeni pošta Poljane pa od 9. do 13. ure.

Na Pošti Slovenije sicer v drugi polovici marca opažajo znaten upad pošt nih storitev – najbolj se je zmanjšal obseg pisemskih pošilk, logističnih storitev in prodaje blaga na poštah, za petino so upadle tudi denarne storitve. Upad beležijo tudi pri paketnih storitvah, a se ta počasi zmanjšuje zaradi povečanih oddaj spletnih nakupov in izvedenih ukrepov pri vročanju paketnih pošilk. Dodali so še, da v vseh poslovalnicah sledijo priporočenim ukrepom za omejevanje širjenja okužb in tudi občani po njihovih besedah spoštujejo varnostno razdaljo, pošto pa obiskujejo predvsem zaradi plačila položnic in opravljanja drugih denarnih storitev ter prevzema pošilk.

Manj nakupov, a je košarica večja

Trgovina Mercator v Gorenji vasi po besedah poslovodje Urške Prezelj posluje dobro glede na razmere: »Število nakupov je



Foto: D. P.

Kupca pred Mercatorjevo trgovino v Gorenji vasi čakata na vstop.



Foto: arhiv Tadeja Kavolca

Razvoz naročenih paketov v Lučinah.

nekoliko manjše, je pa povprečna košarica nekoliko večja, ker skušajo ljudje manjkrat priti v trgovino in kupijo nekaj več na zalogo. »Sicer v trgovini spoštujejo uredbo vlade, priporočila NIJZ in Mercatorjeva interna navodila v primeru epidemije. »Zaposleni nosimo zaščitne maske in rokavice, redno razkužujemo delovne površine (mize, pulte, tekoče trakove), dodatno tudi ročaje vozičkov in košar, skrbimo za to, da je sočasno v trgovini dovoljeno število kupcev,« je pojasnila Prezljeva in dodala, da kupci kar upoštevajo preventivne ukrepe. »Včasih je treba kaj dodatno pojasniti, posebej na začetku smo morali koga še opomniti, da brez maske in rokavic ne more v trgovino. Nekaj več gneče je ob četrtkih, ko imamo popust za upokojece, ampak ker nam pripadniki Civilne zaščite od četrtka do sobote pomagajo pri vstopu, je zdaj za nas, zaposlene v trgovini, vse neprimerno lažje, saj same zaposlene vsega tako dobro ne bi zmogle. Ob tej priložnosti se jim iskreno zahvaljujemo!«

V porastu je elektronsko naročanje

Trgovina Kavčič iz Lučen je omejila hkrati obisk na največ dva kupca v trgovini, prilagodili so tudi delovni čas. Lastnik Tadej Kavčič je dejal, da ljudje razumejo ukrepe in se držijo navodil za omejevanje širjenja okužb. Sprva so imeli težave z dobavo kvasa in toaletnega papirja, zdaj večjih težav ni več. So pa svoje poslovanje prilagodili razmeram in tako ponujajo možnost, da stranke pri njih izdelke naročijo po elektronski pošti ali telefonu in paket prevzamejo pred trgovino, denar pa pustijo na dogovorjenem mestu. Tako poslovanje poteka brez fizičnega stika, nudijo pa tudi možnost razvoja naročenih živil. Veseli so, da je med strankami veliko povpraševanja po takem načinu nakupovanja, saj se jim oglašajo kupci tudi iz bolj oddaljenih krajev.

Več prometa beležijo tudi v Poljanah

Tudi v poljanski poslovalnici Loške zadruge so s prometom v zadnjem mesecu zelo zadovoljni, saj beležijo velik porast. »Pozna se, da ljudje ne hodijo v trgovine v druge občine, zato je prometa še več. Na začetku smo trgovino imeli odprto do 16., zdaj pa do 18. ure,« je pojasnila poslovodja Petra Košir. Njihovo delo se je spremenilo tudi v tej smeri, da potniki ne hodijo v trgovino, pač pa izdelke naročajo po telefonu ali elektronski pošti. »Včasih telefoni skoraj pregorijo, saj je klicev veliko, kličejo pa nas tudi stranke. Trudimo se po najboljših močeh, da bi bili vsi zadovoljni,« je še dejala Koširjeva in pojasnila, da za varnost zaposlenih in strank skrbijo z ohranjanjem varnostne razdalje, uporabo zaščitnih mask in rokavic, razkuževanjem rok, vozičkov in blagajniških trakov, naenkrat pa je v trgovini lahko največ pet strank. Dodala je še, da sprva nekateri ljudje situacije niso jemali resno. »Ko nošenje mask in rokavic še ni bilo obvezno, je bilo glede tega kar nekaj panike in tudi posmeha. Ob pomoči Civilne zaščite se je stanje umirilo. Zahvaljujem se vsem, ki so nam pomagali z lepo besedo in tudi za podarjene maske posameznikov, ter Civilni zaščiti, ki je organizirala prostovoljce, ki so opozarjali in osveščali stranke,« je zaključila Koširjeva.

Tina Dolenc

Izredna pomoč

Pridobitev temeljnega dohodka in oprostitev plačila prispevkov

Mnogo samozaposlenih, družbenikov, verskih uslužbencev in kmetov, ki zaradi epidemije COVID-19 niso mogli in/ali ne morejo opravljati dejavnosti oz. jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu, je upravičenih do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka in oprostitve plačila prispevkov.

Izjava za pridobitev temeljnega dohodka in oprostitve davkov je na voljo na spletnem portalu eDavki in v mobilni aplikaciji eDavki. Vložiti jo je treba najpozneje do 31. maja 2020. Za koriščenje obeh omenjenih ugodnosti je treba na Finančno upravo RS poslati posebno izjavo le preko eDavkov (prek spletnega portala eDavki ali mobilne aplikacije eDavki). Izjave ni mogoče vložiti v papirnati obliki. V eni izjavi se uveljavljata obe ugodnosti.

Mesečni temeljni dohodek

Če je bila izjava vložena do 18. aprila za marec, bo denar nakazan na TRR 25. aprila, če bo izjava vložena od 19. do 30. aprila za marec in/ali april, bo denar nakazan na TRR 10. maja, če pa bo izjava vložena v obdobju od 1. do 31. maja za marec in/ali april in/ali maj, bo denar nakazan na TRR 10. junija.

Oprostitev plačila prispevkov

30. aprila je rok za predložitev izjave za oprostitve za marčevske (od 13. marca dalje) in aprilske prispevke, ki sicer zapadejo v plačilo 20. aprila in 20. maja.

31. maja pa je rok za predložitev izjave za oprostitve majskih prispevkov, ki sicer zapadejo v plačilo 20. junija.

Za uveljavljanje ukrepa oprostitve plačila prispevkov je treba imeti poravnane vse zapadle davčne obveznosti na dan vložitve izjave preko eDavkov. Za uveljavljanje ukrepa temeljnega dohodka pa je treba imeti poravnane vse davčne obveznosti na dan uveljavitve ZIUZEOP. Finančna uprava bo to upravičenost preverjala po davčni kartici zavezanca na dan 9. april 2020.



Foto: arhiv FURS-a

Izjavo lahko upravičenci pošljejo tudi prek mobilne aplikacije eDavki.

Vse zadeve (vprašanja, preverjanja itd.) s Finančno upravo lahko urejate prek klicnega centra – za fizične osebe na številki 08 200 1001, za pravne osebe pa na številki 08 200 1003 prek elektronske pošte uradov.

P. N.

OOZ Škofja Loka brezplačno svetuje

Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka (OOZ Škofja Loka) vsem, ne glede na članstvo, daje brezplačne nasvete in informacije glede pogojev za opravljanje dejavnosti, delovno-pravnih postopkov ter uveljavljanja državnih ukrepov za blažitev posledic razglašene epidemije v gospodarstvu.

OOZ Škofja Loka tako na svoji spletni strani www.ooz-skofjaloka.si tekoče objavlja informacije o ukrepih za pomoč gospodarstvu, koristne informacije pa so zbrane tudi na strani <https://www.ooz.si/koronavirus-info>. Prav tako jih lahko spremljate tudi na Facebook strani: <https://www.facebook.com/OOZSkofjaLoka/>.

Pisarna je za obisk strank trenutno še vedno zaprta, vendar pa vloge za licence, dovolilnice, obrtna dovoljenja, evropska potrdila, vloge za

vpis v imenik vodij del in vse ostale vloge sprejemajo po pošti in po e-pošti.

Predhodne informacije lahko zainteresirani najhitreje dobijo po telefonu. Vse zahteve obravnavajo in rešujejo v najkrajšem možnem času.

Kontaktne podatke:

- telefonske številke: 04/50-60-200, 04/50-60-205, 040/896-686, 041/441-098
- e-naslov: ooz.sk.loka@siol.net



O življenju v izrednih razmerah

»Tudi v tem času ne pozabimo na naše odnose, vzemimo si čas tudi za stike s sorodniki, prijatelji in drugimi bližnjimi ter ohranjajmo povezanost z njimi.«

Minil je mesec dni, odkar smo se znašli v popolnoma novem načinu življenja. Naš vsakdan je zagotovo drugačen, kot je bil pred epidemijo novega koronavirusa, in vsi se privajamo življenju v spremenjenih pogojih. Kako se znati v drugačnem načinu življenja, v omejitvah, samoizolaciji ter kako prepoznati znake, da takšen način življenja na nas vpliva preveč negativno, smo poskušali razjasniti v pogovoru z magistrico psihologije in asistentko na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Kajo Hacin Beyazoglu.

Kakšne so lahko psihološke posledice samoizolacije ali karantene, v kateri smo se znašli?

Trenutna situacija je nedvomno ekstremna in nova za vse. Človek je namreč socialno bitje in teži k povezovanju z drugimi. Zdaj pa so ti stiki onemogočeni oz. vsaj ovirani, kar ima lahko negativne posledice za ljudi. Pojavijo se lahko občutki osamljenosti, tesnobe in izoliranosti. To je lahko za nekatere zelo čustveno obremenjujoče – tako zaradi omejenih stikov kot tudi zaradi same epidemije. Ljudje se lahko soočajo na primer z občutki tesnobe in strahu pred samo okužbo, negotovosti glede situacije, prihodnosti in podobno. Hkrati pa se je večina soočila tudi s spremembami v vsakodnevem ritmu življenja, ki zahtevajo neko novo organizacijo, strukturo in aktivnosti, ter nas postavljajo pred nove izzive, kar lahko povečuje tudi čustveno obremenjenost in stisko ljudi. Pri tem je treba poudariti, da gre za normalno reakcijo na okoliščine, s katerimi smo soočeni, ter da ta neprijetna čustva v določeni meri doživlja večina ljudi. Situacija ni preprosta, kar pomeni, da je običajno, da smo v takih razmerah bolj

obremenjeni, zaskrbljeni ali vznemirjeni. Problem pa lahko nastane, če so ta občutja preveč intenzivna.

Kako si lahko pomagamo pri premagovanju težav, ki jih prinaša samoizolacija ali ostajanje doma?

V prvi vrsti je pomembno, da si dovolimo čutiti tudi neprijetna čustva in da jih ne zanikamo. Namesto tega se lahko o svojih občutkih in skrbih pogovorimo z bližnjimi.

Pomembno je tudi, da najdemo aktivnosti, ki jih radi počnemo, ob katerih se počutimo dobro in uspešno ter nam dajejo občutek smisla. Lahko gre za sprehode, telovadbo, branje, igranje iger ... Ena od možnosti je tudi, da se vključimo v različne prostovoljne aktivnosti. Prostovoljstvo namreč daje občutek smisla in doprinosa k reševanju situacije, kar lahko zmanjšuje tesnobo in krepi občutek povezanosti. Seveda moramo pri takšni odločitvi upoštevati svoje zmožnosti in zdravstveno stanje. Pomembno je tudi, da vzpostavimo novo rutino oz. strukturo v dnevu. Človek je namreč nagnjen k rutini, struktura pa nam hkrati daje občutek nadzora in predvidljivosti.

Priporočljivo je, da vzpostavimo neko strukturo v dnevu – če delamo od doma, naj bo temu namenjen točno določen del dneva, v preostali čas pa uvrstimo priložnostne aktivnosti, ki so nam blizu.

Priporočljivo je še, da omejimo dnevni vnos informacij, povezanih s trenutno situacijo. Še posebej pomembno je to za tiste ljudi, ki že sami opažajo, da jim spremljanje novic vzbudi



Foto: arhiv Kaje Hacin Beyazoglu

Asist. Kaja Hacin Beyazoglu

občutja tesnobe in zaskrbljenosti. Pomemben vidik, ki nam lahko pomaga pri premagovanju trenutnih razmer, je tudi skrb za dobre medosebne odnose. Tudi v tem času ne pozabimo na naše odnose, vzemimo si čas za stike s sorodniki, prijatelji in drugimi bližnjimi ter ohranjajmo povezanost z njimi.

Posebej težko je v tem času starejšim in drugim ranljivim skupinam, ki morda nimajo dostopa do interneta, nimajo mobilnih telefonov ... Na kaj morajo biti še posebej pozorni in kako si lahko pomagajo? Kako jim lahko pomagamo drugi?

Vsekakor so starejši v tej situaciji lahko nekoliko prikrajšani, saj jih veliko ne zna uporabljati npr. računalnika. Vendar pa so tudi telefonski pogovori dober način ohranjanja stikov. Sploh pri starostnikih je to pomembno, saj so pogosto lahko nekoliko bolj osamljeni.

Dobro je, da jih čim večkrat pokličemo in k temu spodbujamo tudi druge družinske člane. V pogovor lahko vključimo tudi vnuke.

Pri tem je ključno, da imajo ljudje občutek, da smo tam, da se lahko obrnejo po pomoč ali oporo, če jo potrebujejo. Ta zaznana opora je celo bolj pomembna kot sama pogostost stikov. Hkrati je tudi pri starostnikih pomembno, da si organizirajo dan, da poiščejo dejavnosti, ki jih veselijo in ki jih zmorejo. Veliko starostnikov se namreč v vsakdanjem življenju vključuje v različne priložnostne dejavnosti, ki pa trenutno niso mogoče. Zato je tudi zanje pomembno, da poiščejo nove zaposlitve, s katerimi ohranjajo aktivnost in si strukturirajo dan. Mi pa jih pri tem lahko spodbujamo z idejami. Za tiste starostnike, ki morda nimajo družine ali veliko tesnih stikov z drugimi ljudmi ter se v tem času počutijo osamljene, je društvo Humanitarček odprlo posebno telefonsko številko – 080 38 07 –, kamor lahko starostniki, ki so osamljeni in bi si želeli pogovorov, pokličejo vsak dan med 8.00 in 20.00. Mi pa lahko pomagamo tako, da smo v svoji okolici bolj pozorni na take ljudi in jim ponudimo ustrežno pomoč glede na situacijo in njihove potrebe.



Infografika avtorice Kim Pletikos. Študenti psihologije na Facebook strani Psihosocialna podpora ob koronavirusu objavljajo kratke, strokovne in uporabne psihološke napotke.

Kako prepoznati znake, da nam občutki, kot je osamljenost, povzročajo težave? Kako ravnati v takšnih primerih?

Določena mera negativnih občutkov, kot so vznemirjenost, tesnoba, skrb, lahko tudi osamljenost, je v teh časih pričakovana in običajna, saj se soočamo s situacijo, ki je nismo vajeni.

Kot rečeno, pa lahko nastane problem, če so ta občutja preveč intenzivna. V teh primerih imajo lahko ljudje težave s spanjem, nemirnostjo, vzkipljivostjo. V primeru da se kdor koli sooča z občutki, ki so zanj preveč intenzivni, ali ima težave s soočanjem s situacijo, naj poišče pomoč. Društvo psihologov Slovenije je v sodelovanju z NIJZ odprlo posebno telefonsko linijo, namenjeno psihološki podpori v času epidemije – 041 443 443 –, ki deluje vsak delavnik med 16.00 in 24.00 ter ob vikendih med 12.00 in 24.00.

Z veliko preizkušnjami in težavami se srečujejo tudi starši – nekateri hodijo na delo, spet drugi delajo od doma, obenem skrbijo za otroke, za gospodinjstvo in tudi za šolo. Vse to jim gotovo predstavlja velik stres. Kaj bi svetovali njim? Kako si organizirati življenje, da vse to lahko nemoteno teče, in se navaditi na nov ritem življenja doma?

Staršem bi v zvezi z usklajevanjem vseh obveznosti svetovala predvsem dobro načrtovanje

različnih obveznosti. Tudi tu jim namreč lahko pomaga, da vzpostavijo strukturo v dnevu ter naredijo časovni načrt za posamezne obveznosti; v to lahko vključijo tudi otroke. Tako naj že vnaprej z otroki načrtujejo naloge in zadolžitve za posamezni dan ter se vnaprej dogovorijo, npr. kdaj bo kdo lahko uporabljal računalnik. Pri tem si lahko pomagajo tudi z vizualnimi razporedi, s tablamami ipd. Otroka naj glede na njegovo starost vključujejo tudi v gospodinjstva opravila, vsak dan pa naj za sprostitev poskusijo vključiti kakšno prijetno aktivnost, ki jo otroci radi počnejo (npr. sprehod, skupno branje, ogled filma, igranje družabnih iger). Kadar pa je potrebne nekoliko več iznajdljivosti pri koordiniranju vseh obveznosti doma, si lahko pomagajo tudi z različnimi izobraževalnimi vsebinami na televiziji – nekatere televizijske hiše so z mislijo na to, da so otroci zdaj več doma, svoj program posebej prilagodile in vanj vključile več kakovostnih vsebin, namenjenih otrokom.

Treba se je zavedati, da je razlik med družinami ogromno, tako z vidika časa in zmožnosti, ki jih imajo starši za pomoč otrokom pri delu za šolo, kot z vidika dostopa do tehnologije in spleta, kar lahko vodi v preobremenjenost staršev in stisko otrok.

Te razlike bodo morale upoštevati tudi šole pri nadaljnjem delu in iskati rešitve za

zmanjševanje morebitnih razlik med otroki.

Če bodo izredne razmere trajale še nekaj časa, to lahko vodi tudi v porast nekaterih drugih težav, kot na primer povečanje nasilja v družini. Kako delujejo ljudje, ki so nagnjeni k nasilju, v takšnih posebnih razmerah – zakaj se morda razmere v takšnem primeru še poslabšajo?

Na žalost v številnih državah, kjer so kot ukrep proti širjenju koronavirusa uvedli samoizolacijo, beležijo porast primerov družinskega nasilja. Samoizolacija, ko so družine oz. partnerji zaprti med štiri stene, lahko vpliva na porast družinskega nasilja zaradi več razlogov. Kot že rečeno, je trenutna situacija stresna in pri ljudeh povzroča čustvene obremenitve. Zato lahko poraste že samo število konfliktov v družini. Hkrati pa stres zaradi situacije lahko poveča agresivno odzivanje in vzkipljivost sploh pri tistih, ki so tudi sicer nagnjene k takšnemu načinu odzivanja. Stresna situacija tako potencira njihovo odzivanje, žrtve nasilja pa imajo zaradi omejitve gibanja manj možnosti za umik iz situacije. Osebe, ki so izpostavljene nasilju, morajo vedeti, da tudi v trenutni situaciji obstajajo vzrodi pomoči. Ena izmed možnosti je na primer Društvo za nenasilno komunikacijo, kjer žrtvam nasilja nudijo svetovanje in pomoč na telefonski številki 031 770 120, 24 ur na dan, vse dni v tednu.

Kristina Zajc Božič

ČvekiFON za starejše

Aprila je zaživel brezplačni klepetalnik za starejše ČvekiFON. Gre za prvi in edini klepetalnik za starejše na telefonski številki 080 38 07, ki jih poveže s sogovornikom iz Slovenije. Simbioza in Humanitarček sta klepetalnik vzpostavila zaradi osamljenosti in socialne izolacije starejših, ki se je med epidemijo še poglobila. Številni žal niso večji socialnih spletnih omrežij ali pa nimajo dostopa do interneta, ki drugim starejšim v tem obdobju krajša čas in pomembno vpliva na občutek socialne vključenosti. Sistem zagotavlja anonimnost, saj je telefonska številka skrita. Deluje vse dni v tednu med 8. in 20. uro. Projekt so podprli A1 Slovenija, Telekom Slovenije, T-2, Telemach, Novatel, Softnet in Detel. Kot projekt nacionalnega pomena ga je prepoznalo in podprlo tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

L. R.



Posvet z zdravnikom na daljavo

Glede na trenutno obremenjenost našega zdravstvenega sistema s koronavirusom je mlado tehnološko podjetje NYD iz Ljubljane ponudilo posvet z zdravnikom na daljavo. Rešitev, katere uporaba je brezplačna, je v tujini na voljo že dlje časa. NYD pomaga pri bolečinah in simptomih, ki jih je mogoče opredeliti na daljavo, brez fizičnega pregleda. Postopek poteka v nekaj enostavnih korakih. Uporabnik na spletni strani <https://nyd.care/> izbere zdravstvenega sodelavca in prost termin ter izpolni vprašalnik, s katerim potrdi termin. Izbrani zdravnik po e-pošti pošlje povezavo za videoklic ob izbranem terminu. Pomoč nudijo zdravniki, zobozdravniki, fizioterapevti, psihologi in drugi strokovnjaki.

Pogosto zastavljena vprašanja

S kakšnimi težavami se lahko obrnem na NYD?

Glede na trenutno situacijo v svetu zaradi izbruha SARS-Cov-2, se zaradi težav, ki niso povezane s to boleznijo, težje obrnete na zdravnika. V primeru, da ste se znašli v tej situaciji, vam ponujamo enostavno možnost varnega in brezplačnega posveta iz udobja vašega doma. Na nas se lahko obrnete z vsemi težavami, ki niso življenjsko ogrožujoče.

Ali mi lahko predpišete recept za zdravilo?

Za možnost predpisovanja zdravil se, prosimo, individualno pogovorite z zdravstvenim sodelavcem.

Delovni čas

Nimamo fiksnega delovnega časa, trudili pa se vam bomo pomagati čim večji del dneva.

Ali lahko storitev uporabim za svojega bližnjega, npr. za svojega otroka?

Če imate bližnjega, ki ni več osnovne uporabe računalnika, lahko vprašalnik izpolnite v njegovem imenu in prisotnosti ter mu zagotovite videoklic, pri katerem pa mora biti prisoten. Prosimo vas, da upoštevate splošna priporočila, ki veljajo za omejevanje prenosa okužbe s covid-19, in svojih bližnjih ne izpostavljate možnosti okužbe.

Kadar želite posvet za svojega otroka, vas prosimo, da izberete specialista pediatra.

L. R.

Dela na gradbiščih potekajo nemoteno

V času epidemije novega koronavirusa so se številne dejavnosti ustavile, delo na številnih področjih poteka drugače. Preverili smo, kako v tem času potekajo obnovitvena dela na dvorcu Visoko in kako kaže z nadaljevanjem protipoplavne zaščite Poljan.



Foto: Kristina Zajc Božič

ukrepov potekala intenzivna dela v zalednem temeljenju mostnih opornikov novega mostu čez Soro. V okviru del so izvajali globinsko pilotiranje, zaradi česar je bilo potrebno izvesti nekajednevno zaporo mostu, ki pa prvotno ni bila predvidena. Ker je navedena faza del že izvedena, v prihodnje na občini ne načrtujejo več dodatnih zapor mostu. Poleg gradnje mostu čez Soro se bo nadaljevala gradnja novih prometnic na desnem bregu in protipoplavnih zidov ob cerkvi, v poletnih mesecih pa bodo pospešeno izvajali ureditve vode. Investitor, Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo, je že začel z uvedbo del za gradnjo novega krožišča, a občina o predvidenem začetku del še ni bila obveščena.

Kristina Zajc Božič

Dela na dvorcu Visoko potekajo nemoteno in bodo zaključena predvidoma v tem mesecu.

Kot so sporočili z Občine Gorenja vas - Poljane, na dvorcu Visoko nadaljujejo z deli pri obnovi fasade. Izvajalci so že zaključili prvo fazo obnove fasadnega ometa, pripravljena pa je tudi že podlaga za končno barvanje. Pred tem so že restavratorsko obnovili kamnite okenske portale. V notranjosti dvorca ta čas v razstavnih prostorih in poročni dvorani v pritličju polagajo parket, v vhodni veži pa kamen. Večino del bodo zaključili v tem mesecu, s tem pa bo tudi zaključena večletna obnova objekta s kavarno Visoko. Ta bo odprla svoja vrata takoj, ko se bodo prenehale aktualne izredne razmere.

Prav tako po načrtih poteka izvajanje protipoplavnih ukrepov v Poljanah. Ena od gradbenih ekip je sicer ob začetku epidemije delo začasno prekinila, a je z deli spet začela. Ker je rok za zaključek del konec oktobra prihodnje leto, na občini pričakujejo, da se ta ne bo zamikal. Kot so še povedali, so v zadnjem mesecu v okviru



Foto: Kristina Zajc Božič

Gradnja novega mostu čez Soro v Poljanah

Župana uskladila stališči o poteku ceste

Nova cestna povezava med Gorenjsko in Primorsko na 4. razvojni osi postaja vse bolj uresničljiva, saj sta se glede poteka trase na zadnji predstavitvi variant na Direkciji RS za infrastrukturo uskladila tudi župana občin Gorenja vas - Poljane in Cerkno, Milan Čadež in Gašper Uršič.

Trasa poteka po obstoječi cesti Hotavlj-Sovodenj in v Podlanišču predvideva skoraj dva kilometra dolg predor pod Kladjem z izhodom na vzhodnem pobočju Cerkljanskega vrha. Nato se spusti v dolino Cerknice, kjer se dober kilometer pred Želinom priključi na glavno cesto. Celotna trasa od Hotavlj do Želina je dolga dobrih 17 kilometrov, vrednost del pa na

Direkciji ocenjujejo na 131 milijonov evrov.

»Že na začetku lanskega leta, ko sva se z županom Cerkna Gašperjem Uršičem prvič srečala, sva bila enotnega mnenja, da je potrebno obstoječo medosesko cestno povezo čim prej urediti. Oblikovala sva skupno stališče, da je celotna trasa med Hotavljami in Cerknim del državne ureditve, in predlagala, da se pripravi

izhodišče, ki bo občini in pokrajini združevalo in ne ločevalo. Predstavljena varianta J4 je po mnenju obeh županov ravno to in pričakujem, da bo skupna sinergija obeh občin pripomogla k hitrejšemu poteku umeščanja trase v prostor in izvedbo v doglednem času. Boljšo povezavo med Primorsko in Gorenjsko nujno potrebujemo vsi, predvsem pa gospodarstvo,« je ob tem povedal Čadež. Na občini se zavedajo, da bo umeščanje v prostor dolgotrajno in zahtevno, dodajajo pa še: »Zdaj vsaj lahko rečemo, da se je začelo.«

P. N.

Občina želi stavbo kupiti

Konec februarja je svoja vrata zaprla trgovina podjetja Mlinotest, d. d., v Poljanah. Kot so sporočili iz podjetja, je zaprtje posledica neekonomike poslovanja.



Foto: Kristina Z. Božič

Potem ko je Mlinotest zaprl nekdanjo Mercatorjevo prodajalno v Poljanah, se za nakup stavbe zanima tudi občina.

Podjetje Mlinotest, d. d., je Mercatorjevo prodajalno v Poljanah prevzelo oktobra 2018. »Prodajalno smo obnovili, jo opremili in z osveženo ter povečano ponudbo krajanom omogočili nadaljevanje oskrbe in ugoden nakup vseh osnovnih potrebščin,« je povedala vodja maloprodaje Mlinotest, d. d., Simona Šrajner. Prodajalno so tudi razširili in popestrili ponudbo z izdelki lokalnih ponudnikov. Obenem so, da bi zagotovili pozitivno poslovanje, nekoliko skrajšali urnik poslovanja. »Vsaka naša maloprodaja pa mora slediti tudi ekonomiki poslovanja in glede na to, da številni krajsani kruh in pekarske izdelke nakupujejo v pekarni v neposredni bližini in se po nakupih odpravijo v večje trgovine, smo bili primorani poslovalnico zapreti,« je še dodala Šrajnerjeva.

Na občini o zaprtju poslovalnice v Poljanah niso bili obveščeni, je povedal župan Milan Čadež. Kot je dodal, je občina izrazila interes za nakup nepremičnine iz razpisa za prodajo nepremičnin, objavljenega na spletnem mestu skupine Mercator. Gre za nepremičnino na naslovu Poljane nad Škofjo Loko 82: poslovno stavbo s pripadajočim zemljiščem v skupni izmeri 859 m². O razpisu so občino obvestili 14. februarja letos. Izključna cena je bila 297.000 evrov. »Ker se nam je zdela cena previsoka, daleč od tega, kakršne so nabavno-prodajne cene nepremičnin pri nas, sem predlagal, da na obeh straneh naročimo uradno cenitev. Predstavil sem tudi posodobljene določbe občinskega prostorskega načrta, ki na navedeni lokaciji glede namembnosti prostora centralne ureditve dopušča le urejanje prostora s predstavitevjo arheološke dediščine, zato v prihodnje na lokaciji ne bo mogoče izvajati drugih dejavnosti. Odgovor na občini še čakamo,« je še povedal župan.

Kristina Zajc Božič

Zbirni center Todraž znova obratuje

Po mesecu dni je ponovno pričel delovati Zbirni center Todraž. Od 15. aprila pa do nadaljnjega je zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa obratovalni čas ob sredah med 8. in 17. uro, in sicer po prilagojenem načinu dela.

Na občini uporabnike prosijo, da storitve oddaje komunalnih odpadkov v zbirnem centru koristijo samo za nujne potrebe in v zbirni center dostavijo že predhodno ločeno zbrane odpadke, tako da je njihov čas zadrževanja v zbirnem centru čim krajši. Uporabniki morajo upoštevati

varnostno razdaljo dva metra in uporabljati zaščitne maske ter ob tem upoštevati navodila delavcev v zbirnem centru glede vstopa in ravnanja z odpadki.

V zbirnem centru se lahko naenkrat nahaja največ pet oseb, ostali, če je potrebno, počakajo pred zbirnim centrom na predpisani razdalji oz. v avtomobilu. Zaščitne maske v zbirnem centru niso na voljo, zato naj jih uporabniki prinesejo s seboj.

Dodatne informacije so na voljo na telefonski številki: 04/51-83-100. O. U.

Divje zveri

Pogoji za odstrel volkov se spreminjajo

Državni svet je konec februarja sprejel predlog novele zakona o interventnem odvzemu medvedov in volkov iz narave, ki ga je predlagal državni svetnik Branko Tomažič. Predlog predvideva odvzem 240 (220 z odstrelom) rjavih medvedov med 1. majem in 30. aprilom 2021 ter 30 volkov od 1. maja do 31. januarja 2021.

Kot so zapisali v predlogu novele, se populacija velikih zveri v Sloveniji še naprej veča, h koncu gre tudi obdobje interventnega zakona, ki se je na nekaterih mestih izkazal za neučinkovitega. Cilj predloga zakona je enak temeljnemu interventnemu zakonu iz leta 2019 – da se interventno poseže v populaciji rjavega medveda in volka ter s tem uravnava rast gostote obeh populacij. Trenutne situacije se ne da več reševati z odstrelom na podlagi odločb. Če se ne bo takoj začelo uravnati gostote obeh populacij, bosta ti še naprej rasli in zelo verjetno povzročali vse večjo škodo tudi v naseljih, kar se je izkazalo v velikem številu škodnih primerov preteklo leto. Predlog

zakona tako na novo določa obdobje predvidenega odvzema osebkov obeh vrst iz narave, spreminja pa tudi pogoje za odstrel volkov.

Po potrebi odstrel celotnega tropa

Odstrel volkov se prednostno izvaja na pašnikih ali v njihovi neposredni bližini, kadar se škoda z napadi volkov ponovi manj kot kilometer od prvega škodnega dogodka. Če se kljub odstrelu posameznih volkov, napadi volkov ponovijo manj kot kilometer od prvega škodnega dogodka, se lahko nemudoma odstrelijo več volkov oziroma po potrebi celoten trop. V primeru, ko je očitno, da volkulja vodi mladiče,

poležene v istem letu, se odstrel volkulje ne izvaja. Pri odstrelu volkov se prednostno odstrelijo manjše živali v tropu.

Škodnih primerov čez zimo ni bilo

»Volkovi so na našem območju še vedno prisotni, sledimo jim tudi s pomočjo iztrebkov. Na srečo škodnih primerov čez zimo ni bilo,« je pojasnil Ivan Mavri, predsednik Civilne iniciative Cerkno, in izpostavil: »Izkazalo se je, da je upravljanje z divjadjo nesprejemljivo in zelo slabo. Posledica tega so vse nakopičene težave z volkovi.« Župan Milan Čadež je s predlogom zakona več kot zadovoljen: »Vsa naša prizadevanja so bila pod prejšnjo vlado preslišana in to je velik, velik napredek!« Računa, da se bo takoj, ko se stanje normalizira, uredilo tudi financiranje šolskih prevozov.

Lidija Razložnik

Knjižnice še vedno brez obiskovalcev

Vse enote Knjižnice Ivana Tavčarja Škofja Loka ostajajo ZAPRTE do nadaljnega! Lahko pa podaljšate gradivo in si zagotovite izposoja knjige ali časopisa v elektronski obliki.

Če želite podaljšati rok za gradivo, ki ga imate doma, če imate kakšno vprašanje v povezavi z e-knjigami, v povezavi s študijskim gradivom, ki ga potrebujete, nas lahko pokličete od ponedeljka do petka med 8. in 15. uro v Škofjo Loko ali pišete na elektronski naslov katere koli enote. Da v tem času ne bi ostali brez gradiva za branje tako odrasli kot otroci, in brez časopisja, vam tokrat predstavljamo nekaj možnosti.

BIBLOS – spletna knjižnica

Biblos je prva slovenska spletna knjižnica, kjer vam ponujamo bogat izbor kakovostne literature. Portal BIBLOS najdete na spletni strani www.biblos.si, kjer so na ogled vse eKnjige, ki so na voljo. Knjige si lahko izposodite, lahko pa tudi kupite. Da si boste lahko knjige izposodili, potrebujete svojo člansko številko (navedena na izkaznici) in geslo, ki je enako kot za uporabo virtualne knjižnice COBISS+ (če ga nimate, nas pokličite ali pišete po elektronski pošti in vam ga bomo dodelili). Izbirate lahko med več kot 3.000 naslovi knjig za otroke in odrasle. Gradivo lahko prebirate na mobilniku, osebni računalniku ali e-bralniku. Na omenjeni spletni strani so vsa navodila za namestitev na posamezno napravo.

BIBLOS – oddaljeni vpis

Glede na veliko zanimanje za dostop do e-knjig Biblos, ter stanje, ki ne omogoča rednega vpisa v knjižnico z izpolnitvijo potrebnih obrazcev, ki jih uporabnik izpolni pri pultu, smo se v knjižnici odločili, da omogočimo 'oddaljeni vpis'.

Prav tako smo se za čas trajanja izrednih ukrepov odločili, da omogočimo vpis in uporabo eknjig Biblos BREZ plačila članarine! Za oddaljeni vpis potrebujemo vaše podatke, ki jih vnesete v word dokument (nahaja se na spletni strani knjižnice) in nam jih pošljete po e-pošti: info@knjiznica-skofjaloka.si. Po prejemu podatkov vas bomo vpisali in vam sporočili

podatke za prijavo v Biblos.

PRESS READER – časopisje

Zbirka Library Press Display (<https://www.mkk.si/2016/06/02/library-press-display/>) prinaša tekoče izdaje več kot 4.000 nacionalnih, regionalnih in lokalnih časnikov in revij, tudi domačih. V portal se lahko prijavite člani Knjižnice Ivana Tavčarja Škofja Loka z geslom za 'Moja knjižnica'. Če gesla še nimate, nas pokličite in vam ga bomo dodelili. Natančna navodila za vpis se nahajajo na spletni strani knjižnice.

Za otroke – Pančkov svet in ure pravljic

Knjige, ki ste si jih v zadnje izposodili v knjižnici, so najbrž že prebrane, tudi osebna knjižnica je verjetno že večkrat pregledana. Tukaj sta dva namiga, kako preko spleta poiščete pravljico ali pesmico za svojega otroka.

V Pančkovem svetu so se pridružili pobudi, da v teh časih olajšajo in popestrijo dneve našim malčkom. Zato je do nadaljnega možen brezplačen dostop do pesmic in pravljic v oblaku na spletni strani www.spancek.si. Na voljo je več kot 900 posnetkov domačih avtorjev, opus pa se ves čas povečuje.

Knjižničarke Narodne in študijske knjižnice Trst so pripravile čisto prave knjižnične ure pravljic. Na spletni strani <https://www.knjiznica.it/pravljice-na-obisku/> so vam na voljo mnogi posneti in javno objavljeni naslovi pravljic: Bavbav; Zakaj sem tako majhen?; Mojca Pokrajculja; Zajček Pablo išče jajčka ... Posnetki bodo na voljo samo v času zaprtja knjižnice vse do preklica izrednih razmer.

Še več podatkov o možnih dostopih preko spleta najdete na spletni strani knjižnice: www.knjiznica-skofjaloka.si.

Ostanite doma, ostanite zdravi in lep pozdrav od kolektiva KIT Škofja Loka.

Knjižničarka Bernarda Buh

IZPOSOJA STROKOVNEGA GRADIVA – pošiljanje po pošti

Po obvestilu NIJZ je možna izposoja in pošiljanje gradiva ob upoštevanju enakih ukrepov kot pri spletni trgovini in pripravi ter dostavi naročil.

NAVODILA:

- Pošljamo SAMO strokovno gradivo za namene študija.
- Uporabnik pošlje seznam z naslovi na elektronski naslov info@knjiznica-skofjaloka.si ali SMS, MMC na mobilno številko 051/672-367. Pošlje tudi MMC sporočilo – sliko svoje izkaznice!
- Pošiljanje se izvaja samo iz knjižnice v Škofji Loki (gradivo, ki je v Škofji Loki).
- Količina gradiva – omejena na težo paketa do 2 kg (cena 2,50 evra).
- Uporabnik je seznanjen, da se strošek pošiljanja (2,50 evra) vpiše v dolg, ki ga bo poravnal po koncu izrednih razmer.
- Gradiva ni potrebno vračati do konca teh razmer.
- Če je možno, lahko uporabnik naročeno gradivo prevzame pred vrati v knjižnico v Škofji Loki (Šolska ulica 6) od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure.

NAČIN:

- Uporabnika, ki želi tak prevzem, obvestimo, da je gradivo pripravljeno.
- Ko je zunaj na parkirišču, pokliče v knjižnico in obvesti, da čaka. Dežurni zaposleni nato pripravljeno gradivo postavi pred vrata.

KRAJEVNA KNJIŽNICA GORENJA VAS TRENUTNO ZAPRTO!



gorenjervas@knjiznica-skofjaloka.si

KRAJEVNA KNJIŽNICA POLJANE TRENUTNO ZAPRTO!

poljane@knjiznica-skofjaloka.si

Izposojevalna enota SOVODENJ TRENUTNO ZAPRTO!

sovodenj@knjiznica-skofjaloka.si

www.knjiznica-skofjaloka.si

KNJIŽNICA IVANA TAVČARJA ŠKOFJA LOKA

PON–PET 8.00–15.00

04/511-25-00 ali 04/511-25-03 ali 051/672-367

info@knjiznica-skofjaloka.si

Od 21. aprila dalje izposoja tudi v krajevnih knjižnicah

Od 21. aprila je možno knjige prevzeti tudi v Gorenji vasi (izposoja tudi za člane Poljan), Železnikih in Žireh. Izposojajo gradivo za pouk – a največ dva naslova! Bralci lahko tudi sam predlaga do štiri naslove knjig za lastno branje iz gradiva za otroke in mladino (oznaka C, P, M). Izposojajo tudi gradivo za potrebe študija – strokovno gradivo za odrasle.

Način: Bralci na elektronski naslov gorenjervas@knjiznica-skofjaloka.si pošljejo podatke (ime, priimek, št. izkaznice in telefonsko

številko, na katero se pošlje potrditev o pripravljenem gradivu) in seznam naslovov: dva za šolo in dva do štiri naslove otroške/mladinske literature po lastnem izboru. Gradivo, naročeno preko elektronskega naslova, bo pripravljeno za OSEBNI prevzem spodaj pred vhodom v enoto knjižnice v Gorenji vasi ob torkih od 12. do 13. ure. Gradivo se lahko pošlje tudi po pošti, vendar bo moral stroške pošiljanja poravnati uporabnik po koncu izrednih ukrepov (paket do dva kilograma = 2,5 evra).

Udeleženci tečajev so hvaležni učenci in celo prosijo za domačo nalogo

»Ostanite zdravi in se vidimo po koncu karantene,« so bile enotne želje zaposlenih na Ljudski univerzi Škofja Loka in udeležencev njihovih izobraževanj, ko smo jih obveščali, da so zaradi trenutne situacije začasno prekinjena vsa izobraževanja. Negotova situacija in vse spremembe pa narekujejo nov izziv – ponuditi željnim znanja, izobraževanje na nov način kot e-izobraževanje preko spleta.



Organizatorji izobraževanja na Ljudski univerzi Škofja Loka smo obvestilo o prekinitvi vseh izobraževanj poslali udeležencem in honorarnim sodelavcem 12. marca letos. Z obvestilom smo za nedoločen čas prekinili izobraževanja, ki so potekala oziroma bi se morala pričeti v naslednjih tednih.

S tem smo prekinili niz izobraževanj s področja vseživljenjskega učenja, ki potekajo v Gorenji vasi vse od jeseni leta 2017. Prvo leto so ta potekala v okviru projekta LUS, v naslednjih dveh sezonah pa tudi ob finančni pomoči Občine Gorenja vas - Poljane, večinoma v prostorih Sokolskega doma.

Od januarja 2019 pa je bilo veliko programov s področja vseživljenjskega učenja izvedenih tudi v sklopu medgeneracijskih dogodkov v projektu Center medgeneracijskega učenja (CMU), ki ga financirata Evropska unija iz Evropskega regionalnega sklada in Republika Slovenija. Partner v projektu, ki je namenjen izmenjavi znanja in druženju med različnimi generacijami na področjih in vsebinah, ki jih predlagajo prebivalci Poljanske doline, je Osnovna šola Ivana Tavčarja Gorenja vas. V 14 mesecih je bilo v projektu izvedenih preko 200 izobraževalnih ur tujih jezikov, računalniških tečajev, medgeneracijskih dogodkov za prosti čas in osebno rast (fotografski tečaj, komunikacija idr.), ki se jih je udeležilo preko 250 udeležencev. Izobraževanja in delavnice CMU je vodilo 15 učiteljev, mentorjev, mojstrov. Nekatere izmed njih na kratko predstavljamo in dodajamo njihove vtise.

Jana Oblak, prof. angleščine, poučuje v OŠ Ivana Tavčarja v Gorenji vasi. Prosti čas preživlja v naravi, najraje v gorskem svetu.

O svoji izkušnji z učenjem odraslih je pove-

dala: »Udeleženci tečajev so vedno zagreti za učenje, zato je lepo delati z njimi. So hvaležni učenci, ki celo prosijo za domačo nalogo. Kljub temu da poučujem jezik, ki je večini ljudi precej domač, imajo mnogi strah pred govorjenjem. Lepo je, ko v skupini ustvarimo sproščeno vzdušje in se ta strah zmanjša in premaga.«

Ina Rahmanović, prof. pedagogike in andragogike, magistrica španščine in italijanščine. Njeni konjički so jeziki, potovanja, branje, šport.

O svojem sodelovanju v LUS Gorenja vas je povedala: »Vedno mi je bilo všeč delo z odraslimi, zato sem že v študentskih letih, kadar mi je le čas dopuščal, rada poučevala. Pri odraslih je pomembno učenje tujega jezika vpeti v kontekst, predvsem v uporabno, vsakodnevno komunikacijo, in se pri tem čim bolj izogibati suhoparni slovnici.

Rok Pogačnik, profesor informatike. Rad ima različne športe in potovanja.

O poučevanju odraslih udeležencev izobraževanja pove, da »nekoliko slabšo motoriko in strah pred napakami nadomestijo z motivacijo na zelo visoki ravni, željo po poznavanju informacijskih tehnologij, sodelovanju in s številnimi vprašanji.«

Metka Markelj, šivilja, dipl. ing. oblikovanja tekstilij in oblačil. Prosti čas najraje deli z vnuki ali pa ustvarja v olju ali akrilu na platno.

»Na samostojni podjetniški poti v modnem salonu sem že trideset let. V zadnjem času mi je postalo velik izziv tudi poučevanje v šiviljskih tečajih. Svoje znanje lahko na tak način prenesem naprej nekomu, ki se bo lahko naučil manjših popravil ali pa celo izdelal oblačilo zase. Vemo, da trenutno ni šole za učenje znanja šivanja in lahko tako pomagam marsikomu.«

Jana, Ina in Rok so pripravljeni po razglasitvi karantene poučevati tudi preko spleta. Zaenkrat se je v tečajih, ki so bili prekinjeni, za to odločilo premalo udeležencev, zato bomo z njihovimi skupinami nadaljevali, ko bo spet mogoč klasični način. Kljub temu pa pripravljamo učenje preko spleta in zbiramo prijave za naslednje programe:

Francoščina za začetnike

Španščina za začetnike

Sem na Facebooku, torej sem

Z Excelom do izračuna mesečnih stroškov

Ruščina za začetnike

Srečanja se bodo v primeru zadostnega števila prijav pričela v tednu od 20. aprila dalje v poznopopoludanskih in večernih urah in bodo potekala preko spletne aplikacije Zoom, ki ne zahteva posebnega znanja. Po predhodni prijavi se boste k pouku priključili po prejetju maila od učitelja.

Prijave, dodatne predloge in pobude pošljite na naslov: jaka.subic@lu-skofjaloka.si ali pokličite na tel. št.: 04/506-13-60, kjer dobite tudi vse dodatne informacije. Vabimo vas tudi k ogledu spletne (www.lu-skofjaloka.si) in Facebook (Ljudska univerza Škofja Loka) strani. Ostanimo zdravi, vedoželjni in optimistični!

Jaka Šubic



Epidemije in nalezljive bolezni nekoč na Poljanskem

V času epidemije koronavirusa se velja spomniti, da se naši kraji tudi v preteklosti niso izognili takim grožnjam. Različne nalezljive bolezni so prizadele prebivalstvo na bolj ali manj neposreden način.



Slopna zidana znamenja, kakršno je tudi na Hotavljah, marsikje po Sloveniji imenujejo kužna, kar pojasnjuje, da so jih postavljali na mestu skupnih grobišč umrlih v epidemijah nalezljivih bolezni. Po eni izmed različic pripovedi, ki so se ohranile na Hotavljah, sta znamenje v zahvalo dala postaviti hlapec in dekla, edina preživela po epidemiji.

O večini v oddaljeni preteklosti niti nimamo pisnih virov, ostala pa so posredna pričevanja. Eno izmed takšnih je kužno znamenje na Hotavljah. Med starejšimi prebivalci te vasi je še znano, da so visoko zidano znamenje v spomin na te dogodke postavili redki preživeli po kugi, ki je pustošila po Hotavljah in okolici. Kdaj se je to zgodilo, ni natančno znano. Epidemije kuge so se na Kranjskem, kamor je do leta 1918 sodilo tudi območje današnje gorenjevaške občine, sicer pojavljale najpogosteje v 16. in 17. stoletju. Znamenje v sedanjih obliki sicer izvira iz kasnejšega časa (18. ali 19. stoletje, temeljito je bilo prenovljeno v 20. in 21. stoletju). Takratna medicina ni poznala očem nevidnih povzročiteljev bolezni. Bolezni niso znali ustrezno zdraviti, lajšali so le simptome, zato so se ljudje obračali na pomoč k Bogu, Mariji in svetnikom. Dodatni dokaz o epidemiji na območju Hotavlj je tako desni stranski oltar v cerkvi sv. Lovrenca, ki so ga posvetili svetemu Roku, zavetniku proti kužnim boleznim. Poleg njega je veljal za priprošnjika v tej zadevi tudi sveti Boštjan (Sebastijan). Njune kipe najdemo še v nekaterih drugih cerkvah na Poljanskem.

Kuga in druge bolezni

Izraz kuga so sicer nekoč uporabljali za različne vrste hudih nalezljivih bolezni, ki

so povzročale množično umiranje ljudi, med drugim tudi za črne koze ali osepnice, ošpice, vodene koze, gripo, tifus, kolero, pa tudi sifilis, tuberkulozo in druge. Iz zgodovinskih virov je razvidno, da so oblasti že pred stoletji tudi na območju Loškega gospostva uvajale ukrepe, podobne trenutnim omejitvam gibanja in stikov med ljudmi, kazni za kršitve pa so bile stroge. S podobnimi ukrepi so omejevali tudi širjenje bolezni med domačimi živalmi, predvsem vprežno živino in konji. Tako je bila večina loškega ozemlja obvarovana pred obsežnejšimi posledicami epidemij prave kuge.

Epidemijo krvave griže v 18. stoletju na svoj način opisuje pisatelj iz Podgore Vladimir Kavčič v svojem zgodovinskem romanu Pustota. Pomemben vir za epidemiološko zgodovino so župnijske mrliške knjige, v katerih je naveden vzrok smrti. Tako je na primer leta 1794 v župniji Trata, ki je tedaj štela približno 1500 prebivalcev, med 26. marcem in 9. junijem zaradi epidemije vodenih koz umrlo okoli 40 majhnih otrok. Pisatelj in zgodovinar Josip Lavtižar, ki je bil kaplan v Poljanah v letih 1877–1878, omenja v svojih spominih epidemijo črnih koz, zaradi katere je v Poljanah in okolici umrlo veliko ljudi, predvsem mladih. Sam se je bolezni, po svojem lastnem mnenju, obvaroval z žvečenjem brinovih jagod, ki so v ljudski medicini nekdanj veljale za močan antiseptik. V drugi polovici 19. in začetku 20. stoletja je Evropo prizadela nalezljiva bolezen tuberkuloza, ki so jo pri nas imenovali tudi jetika ali sušica. Imenujejo jo tudi Kochov bacil, po nemškem mikrobiologu in Nobelovem nagajencu, ki jo je odkril leta 1882. Tedanja avstro-ogrska oblast je kmalu uvedla ukrepe, predvsem razkuževanje prostorov, kjer so se bolniki nahajali. Leta 1904 je bila ustanovljena Kranjska podružnica avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih, včlanjeni sta bili tudi tedanji občini Poljane in Trata, kjer je bilo kar nekaj tuberkuloznih bolnikov. Društvo je pomagalo bolnim z osveščanjem, zdravniško oskrbo, bolne otroke so pošiljali na zdravljenje v Gračevo ob Jadranski obali.

Leta 1940 je bil v Škofji Loki ustanovljen Protituberkulozni dispanzer tudi za bolnike iz Poljanske doline. Po drugi svetovni vojni sta uvedba cepljenja in antibiotikov to bolezen omejila.

Pustošenje španske gripe pred sto leti

Kraji v Poljanski dolini se niso izognili posledicam pandemije španske gripe, ki je v približno letu dni od leta 1918 do 1919 pobila od 50 do 100 milijonov ljudi po vsem svetu. Umirali so predvsem mlajši. Šele nedolgo nazaj je medicinska stroka odkrila vzrok množičnega umiranja te starostne skupine. Virus španske gripe je izzval prehod odziv imunskega sistema, ki je povzročil citokinski vihar v telesu in posledično smrt.

Karantena je začasna prisilna osamitev živega bitja ali predmeta zaradi suma okuženosti z namenom preprečitve širjenja nekega nevarnega pojava. Najpogosteje se ukrep nanaša na osamitev ljudi zaradi preprečevanja širjenja nalezljivih bolezni, uporablja pa se tudi v drugih tovrstnih situacijah. Izraz izvira iz italijanske besede quaranta (giorni), kar pomeni štirideset (dni), saj so morale v Beneški republiki v obdobju kužnih epidemij ladje ostati zasidrane pred obalo 40 dni, kolikor je bila najdaljša inkubacijska doba. Šele potem se je posadka lahko izkrcala. Ukrep so sicer že pred Benečani uvedli v Dubrovniški republiki leta 1377, a le za 30 dni in se je zato imenoval trentin.

Cepljenje, ki se je z razvojem medicine množično uveljavilo v zadnjem stoletju in pol, je močno zavrlo širjenje nalezljivih bolezni. Zadnji večji izbruh nevarne nalezljive bolezni pred sedanjo se je zgodil leta 1972, ko se je na Kosovu začel širiti virus črnih koz. Takratna jugoslovanska oblast je uvedla vojno stanje in karanteno. V Sloveniji sicer ni zbolel nihče, so pa proti tej bolezni cepili velik del prebivalstva. Cepljenje proti črnim kozam so izvajali še nekaj let zatem. Cepljenim proti temu virusu se je na mestu posega običajno razvila značilna brazgotina. Do konca 70. let 20. stoletja je medicinski stroki s cepljenjem in drugimi ukrepi uspelo izkoreniniti virus črnih koz in veljajo za prvo povsem izkoreninjeno bolezen na svetu. Virusi in bakterije sicer mutirajo, zato se nikoli ne ve, kdaj bo prišlo do naslednje epidemije katere izmed nalezljivih bolezni, dejstvo pa je, da so epidemije vedno pomembno vplivale na družbo in včasih usodno spremenile tok zgodovine.

Jure Ferlan



Kip sv. Roka v hotavelski cerkvi. Svetnik kaže na kužno razjedo na nogi. Ob njem sedi pes s hlebkom kruha v ustih. Po legendi mu je nosil hrano, ko je ta ležal bolan in mu nihče ni upal pomagati.

O epidemijah na Lučinskem

Iz virov, ki jih imam na voljo, lahko nekaj stvari zapišem le o razmerah na Lučinskem, mislim pa, da drugod v Dolini ni bilo dosti drugače. Podatke sem zbiral iz zapisanih vzrokov smrti v lučinski mrliški knjigi in kroniki župnika Antona Dolinarja iz leta 1915.

Jetika je bila stalna spremljevalka ljudi, a je ne duhovnik ne mežnar običajno nista spoznala vse do zadnjih desetletij 19. stoletja. Bila je endemična in stalno prisotna, a bolj po malem, ne v epidemijah. Ljudje so poznali pregovor: »Ke kodu umre za jetka, se pol jetka še 7 lit vale po hiš.« Pri nas doma, Pri Mihi Na Dolgih Njivah, je pa sploh bila stalni gost kakšnih 80 let. Nazadnje je pobrala svoj davek v letih 1942 in 1943, ko sta umrla moj starejši brat in najmlajša sestra. Diagnozo je postavil dr. Milan Gregorčič. Po drugi vojni je bilo nekaj bolnikov – otrok s kostno tuberkulozo; omenim vasi Brebovnica, Žirovski Vrh Sv. Urbana, Dolenja Dobrava.

Koze so bile zadnjič na Lučinskem v drugi polovici sedemdesetih let 19. stoletja, največ v vaseh Zadobje in Prelesje. Menda jih je prinesel eden od vojakov. Moja stara mati, Kožuhova iz Prelesja, so jih preboleli pri dvanajstih letih in jo odnesli poceni – s kozavim obrazom. Dr. A. Arko je v Dolini začel cepiti vse otroke šele leta 1893 in odtlej koz ni bilo več.

Davica je malo pred prvo vojno pobrala na Lučinskem dosti otrok. Tudi na Dolgih Njivah. Zanimiva je 'epidemiološka' zgodba, da so prišli Dolinarjevi iz Butajnov (sosednja župnija Šentjošt) kropit k Arharju svoje umrle sorodničke in davico odnesli s seboj domov. Za nepazljivost so plačali grozljiv davek.

Ob koncu prve vojne je prišla na Lučinsko španska bolezen. Pobirala je stare in obnemogle, predvsem oslabele zaradi pomanjkanja hrane. Omenim najbolj poznanega med umrlimi – Johana Oblaka iz Suhega Dola (1857–1918), ki je izdeloval turnske ure za cerkve širom po Kranjskem.

Tik pred drugo vojno je prišla v Goli Vrh otroška paraliza. Preprosti ljudje so vzrok za zbolelost pripisali srečanju s psom, ki se ga je bodoči bolnik ustrašil. Zdravili so ga tako, da so psu odstrigli nekaj dlake in jo žgali ter bolnika kadili z dimom. Zagotovo je pomagalo, saj je ostal živ, le noga je zastala v razvoju ...

Mislim, da je bilo leta 1944, ko je na Lučinskem dosti otrok zbolelo za noricami. Dr.

Gregorčiča v Gorenji vasi ni bilo več. Diagnozo sem postavil po opisu znakov bolezni kasneje, saj so tipični mehurčki po telesu in v lasih ostali v spominu. Tudi sam sem jih prebolel, seveda brez posledic.

Zadnja 'moja' epidemija je bila spomladi leta 1948. Vsi smo bili šolarji. Učitelji so poklicali dr. Milana Gregorčiča, ki je nabral, če se prav spominjam, v štirih hišah osem zbolelih za škrlatinko. Poslal nas je vse v bolnico v Ljubljano. Za poln rešilni avto nas je bilo. Pol pobov in pol deklet. Sledilo je šest tednov ležanja na infekcijski kliniki v Ljubljani. Dolgo časa smo bili vsi skupaj v eni, 'lučinski' sobi. Vse skupaj se nam je zdelo imenitno: najprej vožnja z rešilcem, potem pa tisto bivanje v bolnici šest tednov, pa nobenemu ni bilo nič hudega. Tudi zdravil ni bilo nobenih, le brise žrela so nam jemali.

Ko obudim spomine na tiste čase, ugotovim, da smo letošnjo pomlad v skoraj enakih razmerah. Zdravil za covid-19 ni, cepiva ni. Samo brisi in karantena. Tudi tistega leta 1948 je bila osamitev zelo uspešna, saj za nami ni zbolel nihče. Tako bo tudi letos, a držati se je treba navodil o samoosamitvi tako doma kot tudi v primeru, da moramo po neodložljivem popravku od doma.

Tone Košir

Bolezni drevja

Virus šarka ogroža domače slive

V zadnjih letih je tudi v Poljanski dolini opaziti vse več različnih bolezni, ki napadajo sadno drevje. Posebej prizadete so slive, sploh domača sliva, ki je v naših krajih tradicionalna in velja za okusno sorto, primerno predvsem za marmelado. Napada jih virus šarka, ki spada med plum pox viruse (PPV).

Virus šarka velja za najnevarnejše virusno obolenje koščičastih sadnih vrst (breskev, marelic, sliv). Pri občutljivih koščičarjih povzroča znižanje količine in kakovosti plodov ter postopen propad celotne rastline. Plodovi okužene rastline so deformirani, drobnejši in imajo manj sladkorjev. Znak okužbe so tudi svetli obročki, vidni na koščicah, ter običajno okrogle svetlozelene do rumenkaste lise na listih. Virus se širi z drevesnimi ušmi, ki sesajo okuženo rastlino, sprejmejo virus, se preselijo na zdravo rastlino in virus med vboodom zopet oddajo. Tako poteka širjenje med zdravimi in

gostiteljskimi rastlinami, med katere poleg sliv, marelic in drugih koščičarjev spada tudi črni trn. Širi se tudi z okuženim cepilnim materialom.

Šarka je raznolik virus in ima več podvrst, ki različno intenzivno prizadenejo rastline. Napada sicer vse koščičarje. Simptome virusa so prvič opazili v Bolgariji med letoma 1916–17, njegovo ime pa izhaja iz poimenovanja 'šarka', kar po bolgarsko pomeni kože (bolezen). V Sloveniji se šarka pojavlja že nekaj desetletij. Od leta 1988 na Kmetijskem inštitutu Slovenije izvajajo detekcijo virusa, od leta 1998 pa poteka njegov sistematični nadzor po državi. Raziskava leta 1999 je pokazala veliko razširjenost po državi. Uveden je bil Pravilnik o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje šarke. Ta natančno določa obveznosti in odgovornosti pridelovalcev ter drugih imetnikov gostiteljskih rastlin, nadzornih organov in strokovnih institucij. Ukrepi so oblikovani tako, da varujejo in ohranjajo domačo (slovensko) drevesničarsko pridelavo.

Širjenja virusa se ne da enostavno ustaviti. PPV spada med karantenske organizme, kar pomeni, da ne sme biti navzoč na rastlinah iz rodu *Prunus*, namenjenih za saditev.

Kot v svojem delu Preizkušanje občutljivosti sort koščičarjev za obvladovanje šarke v Slo-



Foto: dr. Mojca Viršček Marn

Plodovi okužene slive

veniji ugotavljata dr. Mojca Viršček Marn in dr. Irena Mavrič Pleško s Kmetijskega inštituta Slovenije, v primeru, da je drevo okuženo z virusom, ostane okuženo celo življenjsko dobo. Okuženih dreves ni mogoče zdraviti, edini način zatiranja virusa je uničenje (sežig) drevesa. Obstaja tudi možnost, da manj prizadeta drevesa postopno začenejo razvijati odpornost na virus. Proti virusnim okužbam se lahko borimo le s preventivnimi ukrepi, kot so pridelava in uporaba zdravega sadilnega materiala, karantenski ukrepi, odstranjevanje dejavnikov, ki povzročajo naravno širjenje virusov, torej odstranjevanje okuženih gostiteljskih rastlin in zatiranje prenašalcev virusov, in gojenje odpornih sort, v nekaterih primerih tudi gojenje tolerantnih sort. Najbolj učinkovita je hkratna uporaba več preventivnih ukrepov.

Jure Ferlan



Foto: dr. Mojca Viršček Marn

Listi s šarko okužene slive

Prenos bogoslužij na spletu, verouk doma

K preprečevanju širjenja koronavirusa covid-19 in ohranjanju zdravja prebivalstva je aktivno pristopila tudi Katoliška Cerkev v Sloveniji, ki je do nadaljnjega sprejela izredne ukrepe na področju verskega življenja.



Javorski župnik Ciril Istenič med prenosom svete maše na Facebooku.

Slovenski škofje so do nadaljnjega odpovedali vse svete maše, podeljevanje zakramentov, zakramentalov in ljudske pobožnosti. Odpovedana so župnijska praznovanja, drugi dogodki in srečanja. Duhovniki svete maše darujejo po sprejetih namenih za zaprtimi vrati brez prisotnosti vernikov. Križevi poti ter druge oblike pobožnosti na prostem niso dovoljeni. Škofje ordinariji do preklica podeljujejo slovenskim katoličanom spregled od dolžnosti udeležbe pri nedeljski sveti maši. Slovenska škofovska konferenca priporoča vernikom, naj odsotnost pri bogoslužju nadomestijo z molitvijo, dobrimi deli, prebiranjem Božje besede, spremljanjem svete maše po radiu, TV oziroma spletu ter s prejemom duhovnega obhajila. Na spletni strani Katoliške Cerkve je na voljo seznam svetih maš, ki jih verniki lahko spremljajo po spletu, radiu in televiziji.

Dovoljeni le cerkveni pogrebi

Osebna molitev zdravih vernikov je možna v cerkvi/kapeli pod pogojem, da se v njej ne nahaja več kot 10 oseb in so med seboj oddaljene vsaj meter in pol. Cerkev, ki je odprta za vernike, je potrebno vsaj dvakrat dnevno očistiti z razkužilnimi sredstvi (kljuge vrat, klopi itd.). Na voljo mora biti tudi razkužilno sredstvo za roke. Cerkveni pogrebi so dovoljeni ob strogem upoštevanju navodil državnih ustanov. Pogreb se opravi brez pogrebne svete maše in z najožjimi sorodniki. Pogrebna sveta maša je lahko darovana po preklicu izrednih ukrepov. Do preklica ni možno podeljevanje zakramenta svetega krsta in poroke. Prav tako po župnijah ni verouka in drugih oblik izobraževanja ter župnijskih srečanj. Priporočljivo je, da starši manjkajočo snov predelajo skupaj z otroki. Škofje svetujejo, naj se verniki, zlasti starejši, preventivno samoizolirajo ter čas posvetijo molitvi za zdravje bolnikov, zdravstvenega osebja in čim prejšnji konec epidemije.

Verouk poteka doma

»Verouk in molitev potekata doma ob pomoči staršev. Vsi prvoobhajanci so prejeli učno snov za pripravo na sveto obhajilo,« je povedal župnik Ciril Istenič iz Javorij. »Verouk za osnovnošolce iz župnije Leskovica se od lanskega leta izvaja v Gorenji vasi, kjer bodo prejeli tudi zakrament prvega svetega obhajila in svete birmе,« je pojasnil župnik Jože Dolenc. V župniji Lučine je župnik Jože Kovačič v telefonskem stiku s starši otrok, ki obiskujejo verouk. Za veroukarje v Poljanah je gradivo dostopno na spletni strani župnije, nekaj pa ga preko e-pošte pošilja tudi župnik Jože Stržaj: »Birmancem je na voljo tudi pastoralni portal Pridi in poglej.«

Sveto obhajilo in birma, ko se razmere umirijo

Župnik Janez Cerar, upravitelj župnij Nova in Stara Oselica, je starše otrok in mladih, ki obiskujejo verouk, prosil, da v tem času poživijo družinsko molitev. Na spletni strani župnije so poleg rednih oznanil na voljo tudi sporočila, misli in spodbude. V župniji Trata - Gorenja vas verouk poteka na domu v okviru družine. »Snov ni zahtevna in jo otroci večinoma lahko predelajo sami. V pomoč so jim katehetinje in katehet. Na spletni strani župnije so za vsak razred objavljena navodila,« je pojasnil župnik Gregor Luštrek. Do konca aprila bodo za vsak razred objavljena vprašanja oziroma seznam potrebnega znanja, ki ga učenci morajo osvojiti za napredovanje v višji razred. V aprilu in maju je bila po župnijah predvidena podelitev prvega svetega obhajila in svete birmе, a glede na trenutne razmere to ni izvedljivo. Takoj ko se bodo razmere umirile, se bodo starši, duhovniki in nadškof dogovorili o podelitvi zakramentov.

Lidija Razložnik



Pred pričetkom prenosa svete maše v živo v Gorenji vasi

Lani izjemno dejavni, letos še ne vedo, kako bo

Člani Združenja šoferjev in avtomekanikov (ZŠAM) Žiri, ki letos obeležuje 41. obletnico delovanja, so se v začetku marca, tik pred uvedbo karantene, zbrali na rednem letnem občnem zboru v Sokolskem domu v Gorenji vasi.



Tik pred uvedbo posebnih ukrepov zaradi koronavirusa so se člani ZŠAM Žiri zbrali na rednem letnem občnem zboru v Gorenji vasi.

Če so ugotavljali, da je bilo v letu 2019 dejavnosti res veliko, bo letošnjih, ki jih imajo v načrtu sicer kar nekaj, zaradi razmer najbrž precej manj. »Za nami je še eno plodno leto delovanja. Lahko bi rekel, da nam ni bilo dolgčas, saj smo bili delavni na vseh področjih,« je ocenil predsednik Marijan Dolenec. Člani združenja so med drugim, kot vsako leto, poskrbeli za varovanje otrok v prvih šolskih dneh in po zimskih počitnicah, pri prometni kači in Pešbusu v Žireh in Gorenji vasi ter tekmovanju Bicikl v Poljanah. Izvedli so več predavanj za otroke in se udeležili več posvetov in izobraževanj.

Na god svetega Krištofa so imeli sveto mašo in blagoslov avtomobilov v Žireh. Udeležilo se je okrog 40 članov združenja, s prapori pa so sodelovali člani pobrateneega združenja iz Slovenskih Konjic in še devet prijateljskih združenj ter folklorna skupina Turističnega društva Sovodnj.

V novembru in decembru so se vključili v akcijo Bodi viden, bodi previden z geslom Stopimo iz teme v občinah Žiri in Gorenja vas - Poljane.

Med drugim so pomagali pri varovanju Maratona Franja, jeseni pa za svoje člane orga-

nizirali izlet v Novo mesto in Trebnje.

Predavanje za nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) je bilo v januarju in februarju v Žireh in Škofji Loki.

Častna člana Janko in Vinko Oblak

Na občnem zboru so podelili tudi priznanja nekaterim najbolj zaslužnim članom. Bronasto značko so prejeli Pavle Dolenec, Peter Pivk in Lovro Telban, srebrno Franci Dolenec in Henrik Krmelj, zlato pa Ivan Alič, Matic Svetlin in Miro Frelj. Zlato pisno priznanje so prejeli balinarji za športne dosežke v ZŠAM Žiri, srebrno plaketo Robi Ferlan, diamantno plaketo pa Franci Troha.

Zlato plaketo za 50 let članstva so podelili Janezu Miklavčiču in Antonu Štibljju, diamantno priznanje za 65 let članstva Janezu Buhu, plaketo tovarštva Juretu Svetlinu, plaketo humanosti Janezu Selaku. Plaketo ZŠAM Žiri (Krištofa) sta prejela Marjan Zemljarič in Jože Terlep, posebno priznanje pa so podelili tudi ZŠAM Trebnje. Bronasti znak AVP (Agencije za varnost prometa) je prejel podpredsednik združenja Anton Kržišnik, naziv častnega člana združenja sta si prislužila Janko in Vinko Oblak.

Med načrti za letošnje leto je zapisanih vsaj toliko aktivnosti, kot jih je bilo preteklo leto, a še ne vedo, kako in koliko jih bo glede na dane razmere možno uresničiti. »Odpadlo je že varovanje procesije v Žireh na veliko noč, sicer pa skozi leto prvenstveno načrtujemo sodelovanje z Agencijo za varnost prometa, z občinskimi SPV-ji v občinah Žiri, Gorenja vas - Poljane, Železniki, na Jesenicah ter povsod, kjer nas bodo potrebovali oziroma kamor nas bodo povabili,« je strnil Dolenec.

D. P.



Anton Kržišnik, podpredsednik združenja, je prejel bronasti znak Agencije za varnost prometa. Podeljujejo ga najbolj zaslužnim, ki delajo za varnost v prometu najmanj 10 let.



Častna člana združenja sta postala Janko in Vinko Oblak.



Občina Gorenja vas - Poljane
Poljanska cesta 87
4224 Gorenja vas
D. Š.: SI 63943026

Na podlagi Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg), Odloka o proračunu Občine Gorenja vas - Poljane za leto 2020 (Uradni list RS, št. 77/2019) in Pravilnika o sofinanciranju programov ljubiteljskih kulturnih dejavnosti v Občini Gorenja vas - Poljane (Uradni list RS, št. 18/16) Občina Gorenja vas - Poljane objavlja

Javni razpis za izbor kulturnih programov na področjih ljubiteljske kulturne dejavnosti, ki jih bo v letu 2020 sofinancirala Občina Gorenja vas - Poljane

(v nadaljevanju: razpis)

1. Naziv in sedež naročnika:

Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas, DŠ: SI 63943026.

2. Predmet razpisa, področja kulturnih dejavnosti in vsebina sofinanciranja:

Predmet razpisa je sofinanciranje programov na področjih ljubiteljske kulturne dejavnosti, ki jih bo v letu 2020 sofinancirala Občina Gorenja vas - Poljane.

Občina bo sofinancirala programe na področjih kulture: glasbeno področje, folklor, plesno, dramsko, gledališko, lutkovno, likovno, etnološko-zgodovinsko področje, ročna dela iz ljudskega izročila, fotografsko, video, filmsko, literarno področje ter programe iz drugih področij, ki dokažejo vsebinsko učinkovitost.

Sofinancirala se bo naslednja vsebina:

- dejavnost registriranih kulturnih društev in njihovih sekcij ter posameznikov,
- kulturna dejavnost drugih društev, ki imajo v svoji dejavnosti registrirano tudi kulturno dejavnost,
- izobraževanje strokovnih kadrov ljubiteljskih kulturnih dejavnosti,
- sodelovanje na občinskih, regijskih, državnih srečanjih in na srečanjih v tujini,
- kulturne prireditve in akcije,
- kulturna dejavnost predšolske in osnovnošolske populacije – vse le v delu, ki presega šolske vzgojno-izobraževalne programe,
- pomembnejše obletnice delovanja,
- drugi programi, ki dokažejo vsebinsko učinkovitost.

Sredstva za investicije v prostor in opremo za izvajanje kulturne dejavnosti niso zajeta v vrednosti kulturnih programov.

3. Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prijavitelji na javni razpis:

- imajo sedež na območju Občine Gorenja vas - Poljane,
- so registrirani za izvajanje kulturnih dejavnosti in s svojim dosedanjim delom izkazujejo pričakovano kakovost ter izvajajo dejavnost najmanj pol leta pred objavo razpisa,
- imajo zagotovljene kadrovske in organizacijske možnosti za uresničitev načrtovanih aktivnosti na področju kulture,
- imajo urejeno evidenco o članstvu (vsaj 2/3 občanov Občine Gorenja vas - Poljane),
- poslujejo v skladu z zakonskimi predpisi ter temeljnim aktom društva,
- občinski upravi vsako leto redno predložijo poročilo o realizaciji programov, poročila o doseženih uspehih na občinskih, območnih, regijskih in državnih tekmovanjih,
- s posameznim programom, projektom oziroma prireditvijo s področja kulture lahko posamezni izvajalci kandidirajo za sredstva iz občinskega proračuna le na enem javnem razpisu Občine Gorenja vas - Poljane v tekočem letu.

4. Vsebina prijave:

Prijava na razpis mora biti izdelana na obrazcu, ki je sestavni del razpisne dokumentacije. Prijava mora vsebovati vse zahtevane priloge oziroma dokazila, ki so navedena v razpisnem obrazcu. Če prijavitelj prijavlja več programov, mora za vsak posamezni program izpolniti ločen obrazec.

Programi društva, ki so predmet prijave, se lahko nanašajo na obdobje od 1. 10. 2019 do 30. 9. 2020.

Upoštevajo se le prijave, ki so oddane na obrazcih razpisne dokumentacije za leto 2020, objavljenih na spletni strani občine sočasno s tem razpisom za sofinanciranje kulturnih programov v letu 2020.

Vloge, ki ne bodo oddane na predpisanih obrazcih, bodo izločene iz nadaljnjega postopka.

5. Uporaba kriterijev:

Izbrani bodo tisti programi, ki bodo izpolnjevali pogoje javnega razpisa. Komisija za kulturo Občine Gorenja vas - Poljane bo ustreznost vloge preverjala iz podatkov, ki bodo navedeni na prijavnih obrazcih, v obveznih prilogah in drugem priloženem materialu. Merila, pogoji in kriteriji za sofinanciranje programov ljubiteljskih kulturnih programov v Občini Gorenja vas - Poljane so navedeni v razpisni dokumentaciji, ki je sestavni del tega razpisa, in v prilogi 1 Pravilnika o sofinanciranju programov

ljubiteljskih kulturnih dejavnosti v Občini Gorenja vas - Poljane (Uradni list RS, št. 18/16).

6. Višina razpisanih sredstev:

Višina sredstev, ki so na razpolago za sofinanciranje programov na področjih ljubiteljske kulturne dejavnosti v letu 2020, je 28.500 evrov.

7. Obdobje za porabo dodeljenih sredstev:

Dodeljena proračunska sredstva morajo biti porabljena v proračunskem letu 2020 v skladu s predpisi, ki določajo izvrševanje proračuna.

8. Razpisni rok:

Rok za prijavo na javni razpis se zaključuje 20. maja 2020.

9. Dokumentacija javnega razpisa vsebuje:

- besedilo javnega razpisa,
- razpisno dokumentacijo 2020 za izbor kulturnih programov na področju ljubiteljske kulturne dejavnosti, ki jih Občina Gorenja vas - Poljane sofinancira iz proračuna občine v letu 2020,
- Pravilnik o sofinanciranju programov ljubiteljskih kulturnih dejavnosti v Občini Gorenja vas - Poljane (Uradni list RS, št. 18/16).

Razpisno dokumentacijo javnega razpisa za leto 2020 lahko predlagatelj v razpisnem roku dvigne na sedežu Občine Gorenja vas - Poljane ali na spletni strani: <http://www.obcina-gvp.si>, pod rubriko Razpisi in objave.

10. Oddaja in dostava vlog:

Vloga mora biti izpolnjena na ustreznih prijavnih obrazcih iz razpisne dokumentacije, vsebovati mora vse zahtevane podatke in priloge in mora biti na ustreznih mestih podpisana in žigosana.

Vloga mora biti poslana ali dostavljena na naslov: Občina Gorenja vas - Poljane, Poljanska cesta 87, 4224 Gorenja vas, najkasneje do **5. maja 2020** oziroma najpozneje ta dan oddana na pošti kot priporočena pošiljka. Drugače vročene prijave se ne upoštevajo.

Vloga mora biti ustrezno označena. Na prednji strani ovitka mora biti izpisano:

»NE ODPIRAJ – PRIJAVA NA JAVNI RAZPIS ZA KULTURO 2020«.

Na zadnji strani ovitka mora biti navedba vlagatelja (polni naslov pošiljatelja).

Oddaja vloge pomeni, da se predlagatelj strinja z vsemi pogoji javnega razpisa.

11. Izločitev vlog po odpiranju:

Vloge, ki jih ne bo vložila upravičena oseba, ali vloge, ki ne bodo pravočasne, bodo izločene iz nadaljnjega postopka. Prav tako bodo izločene tudi vloge, ki ne bodo oddane skladno z 10. točko tega razpisa.

Če komisija ugotovi, da je vloga nepopolna, obvesti vlagatelja, ki mora vlogo v 5-ih dneh dopolniti, drugače se izloči iz postopka kot nepopolna.

12. Dodatne informacije:

Informacije v zvezi z razpisom lahko dobite na Občini Gorenja vas - Poljane, telefon 04/51-83-100 ali e-naslov info@obcina-gvp.si.

13. Obveščanje o izidu razpisa:

O izidu razpisa bodo vlagatelji pisno obveščeni najpozneje v 30-ih dneh od datuma, ko se zaključuje razpisni rok.

Občina Gorenja vas - Poljane bo z izbranimi izvajalci kulturnih programov in projektov sklenila pogodbo o sofinanciranju programov, skladno s katero se drugi del subvencije upravičenemu izvajalcu nakaže le pod pogojem, da društvo na predpisanih obrazcih za poročanje v letu 2020 in pravočasno, to je v roku do **15. oktobra 2020**, poroča o izvedbi prijavljenih programov, sicer se šteje, da prijavljeni programi niso bili izvedeni.

Rok za realizacijo aktivnosti je 30. september 2020.

Sredstva nerealiziranih aktivnosti ostanejo neporabljena.

Župan
Milan Janež Čadež

Vstopili v zeleno shemo slovenskega turizma

Vsi se že dolgo zavedamo okoljske problematike in pomembnosti okoljske ozaveščenosti. V naši lokalni skupnosti želimo delovati skladno s trajnostnim razvojem tudi na področju turizma. Da bi sledili cilju razvoja trajnostnega turizma, se je občina odločila vključiti v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST), ki deluje v okviru Slovenske turistične organizacije (STO) in Svetovne turistične organizacije (UNWTO), ki deluje v okviru OZN.

Trajnostni turizem

UNWTO in Program OZN za okolje definirata, da se trajnostni turizem nanaša na vse trenutne in prihodnje gospodarske, socialno-kulturne in okoljske vidike razvoja. Za zagotovitev dolgoročnega trajnostnega razvoja je potrebno vzpostaviti ustrezno ravnotežje med vplivi turizma na okolje, zaposlenimi v turizmu, lokalnimi skupnostmi in turističnimi ponudniki.

Zelena shema

Občina Gorenja vas - Poljane se je odločila, da se pridruži petim destinacijam, ki so se prijavile na nacionalni poziv Slovenske turistične organizacije (STO) za pospeševanje vpeljevanja trajnostnega poslovanja v turizmu, oziroma za vključitev v ZSST. Shema do danes združuje že 53 destinacij, 46 ponudnikov, štiri parke, dve turistični agenciji in eno atrakcijo z uspešno pridobljenim znakom Slovenia Green.

ZSST je celovito zasnovan nacionalni sistem za pospeševanje razvoja trajnostnega turizma v Sloveniji na vseh stebrih trajnostnega razvoja: okoljskem, družbenem in ekonomskem. Shema, katere lastnik in upravitelj je STO, je namenjena tako destinacijam in zavarovanim območjem kot tudi ponudnikom turističnih nastanitev, turističnim agencijam, atrakcijam in z letošnjim letom tudi restavracijam in plažam/kopališčem.

Občina Gorenja vas - Poljane se je pridružila destinacijam, ki svoje trajnostno poslovanje na področju turizma presojajo z uporabo mednarodnega orodja Green Destinations Standard, kar nam bo omogočilo tako nacionalno kot

mednarodno primerljivost in vidnost. Na poti do znaka Slovenia Green, ki bo predvidoma trajala do konca letošnjega leta, bomo prek različnih aktivnosti zbirali podatke o trajnosti našega turističnega razvoja ter osveščali lokalno prebivalstvo, gospodarstvo, obiskovalce in druge o pomenu trajnostnega turizma. V prvi polovici prihodnjega leta pa bomo s pomočjo ugotovitev in smernic pripravili še akcijski načrt ukrepov, s katerimi bomo trajnostno poslovanje v destinaciji nadaljnje izboljševali. Načrt se nato predlaga v potrditev tudi v občinskem svetu.

Takoj po vstopu v shemo smo v destinaciji že določili koordinatorico Kristino Bogataj iz Zavoda Poljanska dolina, ki bo odgovorna za izvedbo celotnega postopka. Sestavili bomo tudi 10-člansko zeleno ekipo, ki ji bo pomagala pri zbiranju podatkov ter pripravi in izvedbi potrebnih ukrepov.

Pričakovanja občine iz sheme

Med pričakovanimi rezultati vključitve v Zeleno shemo slovenskega turizma so zlasti izboljšanje kakovosti življenja za prebivalce v občini, še boljše povezovanje z lokalnimi ponudniki, pridobitev butičnega gosta, ki bo tukaj ostal dlje časa, spoznaval lokalno kulturo in kupoval lokalno ter pridobitev vsaj enega trajnostnega okoljskega znaka. Prav tako želimo minimalizirati količino odpadne vode, porabo elektrike, pitne vode in odpadkov ter izdelati lastni kodeks za turistično gospodarstvo in vodnike. Poseben cilj je tudi posodobitev Strategije razvoja turizma na škofovškem območju skupaj z drugimi občinami: Škofja Loka, Žiri in



Železniki ter vzpostavitev ukrepov na podlagi vprašalnikov, ki jih bomo razdelili med občane, turistično gospodarstvo in turiste.

To je le nekaj pričakovanj, celotna analiza pa bo pokazala, kaj je še treba narediti, da bo naša občina delovala bolj trajnostno in postala bolj prepoznavna lokacija za butične turiste.

To lahko dosežemo le skupaj

Zelena (okoljsko in družbeno odgovorna) destinacija ni nekaj, kar je projekt, naloga oziroma odgovornost zgolj turistične organizacije. Je nekaj, kar lahko dosežemo samo vsi skupaj – vsi udeleženi v destinaciji, tako v javnem, nevladnem kot zasebnem sektorju – in to ne samo v turizmu, temveč na vseh področjih delovanja. Ne nazadnje so v tem procesu ključni tudi vsi prebivalci destinacije. Izredno pomembno je, da je destinacija najprej prijetna in prijazna za vse, ki tu delamo in živimo. S tem bo takšna tudi za ljudi, ki nas obiščejo.

Ne glede na trenutno situacijo si želimo nadaljnega razvoja in zdaj imamo čas, da stopimo skupaj, poiščemo odgovore in se pripravimo na prihodnje scenarije.

V kolikor bi imeli kakršno koli vprašanje, zamisel, predlog, pobudo ali pa ste pripravljeni pomagati, pišite na zelena.shema@poljanskadolina.com, več pa si lahko preberete tudi na spletni strani www.poljanskadolina.com.

Več o Zeleni shemi slovenskega turizma si lahko preberete na spletni strani Slovenske turistične organizacije: www.slovenia.info/zelenashema.

Kristina Bogataj



Iščejo direktorja zavoda

Svet Zavoda Poljanska dolina in Občina Gorenja vas - Poljane sta objavila javni razpis za prosto delovno mesto direktorja Javnega zavoda za turizem in kulturo. Kandidati, ki se bodo prijavili na prosto delovno mesto, morajo poleg splošnih pogojev, ki jih določajo predpisi s področja delovnega prava, imeti najmanj visokošolsko strokovno izobrazbo (prejšnjo) ali najmanj visokošolsko strokovno izobrazbo (1. bolonjska stopnja) oz. najmanj visokošolsko univerzitetno izobrazbo (1. bolonjska stopnja). Pogoji so še: najmanj pet let delovnih izkušenj, strokovno poznavanje dela zavoda, sposobnosti za organiziranje in vodenje dela v kolektivu, znanje vsaj enega svetovnega jezika. Prijavo je potrebno oddati do 6. maja 2020. Delovno razmerje bodo z izbranim kandidatom sklenili za pet let. Dodatne informacije so na voljo na spletni strani Zavoda Poljanska dolina.

P. N.

Zemlja nam daje hrano

Letos že petdesetič obeležujemo dan Zemlje. Tudi situacija z virusom je priložnost, da razmislimo o našem odnosu do Zemlje, ki je še vedno naš edini dom. Kako skrbimo zanjo tudi v luči prehranske samooskrbe?



Brez opraševalcev ni prehranske varnosti.

Kljub razvoju tehnologije smo še vedno življenjsko odvisni od osnovnih dobrin, ki nam jih zagotavlja narava: zraka, vode in hrane. Kisik proizvajajo rastline, tudi čiste vode ni brez delovanja rastlin in mikroorganizmov. Hrano znamo pripraviti, ne pa tudi narediti. V naravi danes sicer nabereamo manjši del naše hrane, a vse domače živali in kmetijske rastline so nastale iz divjih prednikov. Kmetijstvo je tudi zelo odvisno od brezplačnih storitev, ki jih nudi

narava. Brez biodiverzitete oziroma pestrosti vsega življenja ni rodovitne prsti, opraševanja in ugodnega podnebja.

Nič od tega ni samooumevno. Letno samo zaradi onesnaženega zraka umre sedem milijonov ljudi, v Sloveniji več kot 2.000, vendar tega nihče ne obeša na veliki zvon. Kakšno srečo imamo s pitno vodo, se zavemo šele, ko potujemo po delih sveta, kjer lahko pijejo samo ustekleničeno vodo.

Bo že kok, še zmeri je blo kok

Decembra lani je v samozaložbi izšla knjiga Marice Mrak iz Zminca z naslovom *Bo že kok, še zmeri je blo kok*. V knjigi so zbrani zapisi o slehernikih iz spodnjega dela Poljanske doline. »Večkrat se je zgodilo, da smo si v kakšni prijateljski ali sorodstveni družbi pripovedovali različne nenavadne, hudomušne, smešne pa tudi žalostne prigode o ljudeh, ki jih že dolgo ni, pa tudi o sebi in svojih najbližjih. Vsi so me spraševali, zakaj ne bi tega zapisala, saj je škoda, da bi to šlo v pozabo,« pojasnjuje Marica Mrak razlog za nastanek knjige. Zapisi so razdeljeni v šest poglavij, ki so opremljena z ilustracijami Martina Ramoveša in Tee Kregar. Objavljeni so tudi prepisi pisem sorodnikov, ki so po 1. svetovni vojni odšli s trebuchom za kruhom v tujino. Knjigo je možno dobiti pri avtorici osebno na telefonski številki 040/276-642. Mrakova, ki je 22 let učila v OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas, njene korenine pa izhajajo iz Todraža, predstavitev knjige načrtuje tudi v Gorenji vasi.

L. R.



Glede hrane vsi vemo, da že dolgo nismo samooskrbni. A ker imamo nadpovprečno veliko trgovin, v katerih se da dobiti veliko uvožene hrane, ki je za nameček še cenejša, se večina s tem ni kaj dosti obremenjevala. Verjetno je tudi nekaj na tem, da Slovenci pri hrani radi privarčujemo kak evro in ga investiramo v dober avto. Sosed pač ne vidi na naš krožnik. Cenejša je sicer le na videz, saj uvažanje hrane pomeni manj delovnih mest za naše kmete in delavce v prehranski industriji, dobičke pa poberejo v glavnem tuji trgovci. Res je tudi, da nekateri zaradi nizkih dohodkov žal niti nimajo izbire in so prisiljeni kupovati najcenejše.

Sredi februarja sem bil na okrogli mizi, kjer je predstavnik sindikata kmetov rekel, da »ko bo kriza, bodo vsi imeli sorodnike na kmetih«. In kriza je prišla tako rekoč čez noč. Prišel je virus, hiteli smo v trgovine in se spraševali, kako bo z oskrbo s hrano.

Samooskrba je postala ena od osrednjih tem ne samo pri pridelavi hrane. Pred desetletji smo bili skoraj samooskrbni, danes smo daleč od tega. Leta 1968 smo na primer v Sloveniji pridelali vsaj 640 tisoč ton krompirja, danes le okrog 70 tisoč, pojemo pa ga 150 tisoč ton. Pri mesu in mleku je statistika bolj ugodna, a veliko našega mleka in mesa konča na tujih mizah. Izvoz pokrije uvoz hrane, ki je pogosto manjakovostna.

Seveda se samooskrbe ne da vzpostaviti čez noč. To ne zadeva samo kmetov, ampak celotno družbo. Potrebno je dolgoročno sodelovanje države, kmetov in potrošnikov. Kmetovanje mora kmetu omogočati dostojno življenje.

Mogoče bo kdo rekel, da več hrane pomeni več kmetijstva, več kmetijstva pa pomeni večji pritisk na naravo. To gotovo drži, vendar rešitev ni v uvažanju, kajti uvažamo predvsem hrano, ki je pridelana okolju še bolj neprijazno, okoljski problem pa prelagamo na druge. Transport na velike razdalje je problematičen tudi zaradi trošenja energije. Zakaj bi jedli borovnice iz Južne Amerike, jagode iz Španije ali Afrike, hruške iz Indije, orehe iz Severne Amerike? Zakaj sploh bi morali vse leto imeti na voljo vse sadje? Ne bi raje uživali sezonske lokalno pridelane hrane, ki ima tudi največ vitaminov?

Težavo z vplivom kmetijstva na okolje lahko rešimo z razvojem bolj prijaznih tehnologij pridelave. Temu bi morali posvetiti veliko več pozornosti. Ni enostavno, a gotovo je še precej rezerve, tako v raziskavah kot v prenosu znanja v prakso. Pridelava hrane danes je znano tudi zaradi podnebnih sprememb, ki zahtevajo nenehno prilagajanje tehnologije.

Samooskrbo lahko povečamo tudi z bolj preudarno uporabo hrane. Menda vsak prebivalec letno v povprečju odvrže kar 68 kilogramov hrane, količina pa še narašča. To je nedopustno tako z okoljskega kot etičnega vidika.

Torej, podprimo naše kmete, jejmo lokalno pridelano hrano, kupujmo pa le to, kar bomo tudi pojedli. Tako bomo ohranili naše padeželje, okolje in zdravje.

Danilo Bevk

Uživajmo v vrtnarjenju

Ko se spomladi le malo ogreje, na svojih vrtovih že lahko postorimo vse potrebno, da se pripravimo na novo letino.



Foto: Jana Rojc

Prvi drobnjak na vrtu je odličen v štrukljih ali potici.

Pomladni vrt

Med nekaterimi vrtničkarji je zakoreninjeno mnenje, da je vrt potrebno urediti že jeseni. Nekateri hitijo z lopatanjem takoj, ko zapihajo prve mrzle sapice. Zakaj so sadili, če jeseni mečejo stran? Pomladi je vrt poln dobrot in obisk trgovine je zato redkejši. Radič ostaja na gredicah in prvi sončni žarki mu omogočijo razviti lepe glavice, peteršilj hitro pokuka na plano. Na novo posejan peteršilj počasi ozeleni, starega pa lahko uporabljamo, dokler ne gre v cvet in potem pobereemo semena, ki bodo veliko boljše zelenela, kakor kupljena v trgovini, prav tako je z zeleno. Brstični ohrovt naredi brstiče v zgodnji pomladi, kodrolistni ohrovt pa trgamo za juhe vso zimo. Por in blitva pričneta z rastjo konec marca in v začetku aprila in lahko pripravimo kar nekaj okusnih kosil: od porovih pit, solat, juh do špinačne priloge ter špinačnih cmokov in zvitkov. Spomladi je na vrtu že polno rastlin za pripravo čaja – od ožepka do mete različnih vrst, melise, timijana, origana. Drobnjak pa kar kliče gospodinjo, da se potruži s kuhanjem štrukljev in peko drobnjakove potice. Ne mislite, da so rogovilček, regačica, kurja črevca nadležni pleveli. Ne! Več imajo vitaminov in mineralov kakor marsikatera gojena rastlina. Dodajamo jih med regrat, zeleno solato, radič, dodamo še malo smrdljivke, nabrane ob robu gozda, in solata je več kakor odlična s krompirjem in jajci.

Obračanje zemlje

Mnogo ljudi že sledi permakulturnemu obdelovanju vrta, biodinamičnemu pristopu, ekološkemu urejanju zelenjavnih gredic, kolobarjenju na vrtu ali poznajo pravilen način prekopavanja vrta. Z nepravilnim prekopavanjem vrta uničimo vse drobnoživke, ki so na površini, in tiste, ki so globlje. Mikroorganizmi na površini rabijo svetlobo in zrak, v globini so tisti, ki ne rabijo zraka, svetloba jih ubija. Kadar

obrnemo zemljo z globokim prekopavanjem, naredimo veliko škodo, kajti drobnoživkam smo zamenjali življenjski prostor in jih s tem ogromno uničili. Zemlja ni več živa. Ker se hitro razmnožujejo, ne opazimo, da smo kaj narobe naredili.

Vrt mora biti čim bolj pisan, včasih je bolje, da je plevel med zelenjavnimi sadikami, kajti zadržuje vodo, le spustiti ga ne smemo čez rastlino. Ker sadimo vse leto, ne moremo obdržati gredic pravilnih oblik. Ko pobereemo zrele rastline, dopolnimo del gredice z novimi mladimi rastlinami.

Gnojenje

Vrta ni treba veliko gnojiti, če zemljo le obrnemo z vilami in slamo razprostiramo med rastlinami. Lahko tudi posušeno travo, seno, suho listje, včasih vržemo med rastline kakšno lopato starega gnoja. Strokovnjaki najbolj priporočajo zajčji gnoj, ki ima najpopolnejšo sestavo. Konjski gnoj močno ogreje rastline, a če ni dovolj uležan, lahko dobimo v vrt

bramorje. Najbolje je dati gnoj na kompost in gnojiti s predelanim kompostom. Perutninski gnoj ima veliko mineralov in fosforja, zato ga ne uporabljamo vsako leto.

Gnoj lahko namočimo v vodi skupaj s plevelom. Ko prevre in se umiri, lahko mešanico uporabljamo za zalivanje vrta. Če namočimo koprive za en dan, lahko poskropimo rastline, da bodo bolj močne, odporne. Če so namočene več dni, je to gnojilo za zalivanje vrtnin in okrasnih rastlin. Nekatere rastline slabo uspevajo v pognojeni zemlji, npr. korenje, čebula, šalotka. Zelo veliko gnoja rabijo bučke, kumare, paradižniki.

Kolobarjenje

Menjanje sajenja rastlin na gredice glede na to, kaj obrodijo – plod, gomolj, list –, imenujemo kolobarjenje. Pomembno je, kam kakšno leto posadimo korenovke, plodovke, listnato zelenjavo ter zelišča in cvetlice. Po možnosti upoštevamo sajenje po luni, kar nam dobro opiše Marija Thun v svojem setnem koledarju. Vsaka rastlina rabi drugačna hranila, zato si napišemo, kaj smo posadili na vrtu, da naslednje leto niso na istih gredicah iste rastline. Vmes pa posadimo tudi rastline, ki zdravijo in odganjajo bolezni ter druge napadalce rastlin. Kjer je kamilica, je na njej polno uši in ni se potrebno bati, da bodo te napadle ostale rastline. Ognjič posejemo med kolerabo, paradižnik, kumare, kajti izboljšuje revno zemljo, odganja strune. Med paradižnik posadimo baziliko, ker bo okus paradižnikov boljši. Bližina hrena krompirju izboljša okus. Šetraj nasadimo med fižol in čebulo, kajti dobro odganja škodljivce. Timijan se dobro ujame z zeljem, uporabljamo ga za odganjanje moljev. Zaradi naravnega ravnovesja morajo na vrtu biti tudi cvetlice, ker privabljajo z živimi barvami na vrt sovražnike škodljivcev. To so muhe trepetavke, tenčičarice, pikapolonice, ki se hranijo z ušmi, naježniki in drugimi škodljivci. Predlagam, da posadite na zelenjavne gredice rdeče kapucinke, oranžen ognjič in rumen tagetes. S tem privabimo naravne čistilce vrta.

Jana Rojc



Foto: Jana Rojc

Blitva, ki je pognala, je odlična v juhah ali prikuhah.

Vse se da, če se hoče!

Tudi učenci in učitelji smo bili kar vrženi v povsem novo situacijo, v čisto drugačen način življenja, ki si ga še dan ali dva prej niti v sanjah nismo predstavljali. Spremenilo se je vse – družinsko življenje, prosti čas, šport, službe in – tudi šola, seveda!



Tako poteka šolanje doma ...

Začeli smo s šolo na daljavo, o kateri prej nismo veliko razmišljali. Določene vsebine so sicer občasno potekale na tak način, da pa bi ves pouk potekal tako? Ne, to ni mogoče! Tako bi rekli pred 16. marcem. Pa je mogoče in mislimo, da nam kar dobro gre. Učenke in učenci se učijo, delajo naloge, z učiteljicami in učitelji delijo svoje vtise, občutke, radosti in skrbi. Ohranili smo stik, kar najbolj mogoče podoben tistemu pravemu, 'v živo'. Vsak dneve preživlja po svoje, poleg šolskega dela, seveda – nekateri so ves čas doma, drugi veliko hodijo v naravo, tretji rešajo in kuhajo.

Športni dan

Da, tudi športni dan se da izvesti na daljavo – sicer je bilo drugače, a nadvse zanimivo, saj so se na pohode podale cele družine.

Rade volje smo izkoristili ta čudovit sončen dan in se družinsko odpravili po naših okoliških biserih. (*družina Kokelj*)

Včeraj smo se imeli zelo lepo. Naredili smo dolg pohod. Zelo mi je bilo všeč, ker sem videl Triglav in Blegoš. Na poti smo se kepali. (*Andraž*)

Z mami sva se zjutraj odpravili proti Bukovemu vrhu. Najprej sva šli po poti proti Visokem in se



Tudi rekreacija je na dnevnem urniku.

vzpeli do zastave. Od zastave sva nadaljevali pot naprej proti Bukovemu vrhu. Vmes sva še malicali na Ahtarenkovem griču pri križu. Opazovali sva naravo. Igrala sem se tudi s snegom. Ustvarjala sem iz naravnih materialov (storži, listi). Vreme je bilo res lepo in videlo se je daleč naokrog. Za nazaj sva izbrali drugo pot. Po tako imenovani Koroški poti sva se vmili domov. Bilo je res lepo. (*Nadja*)

Naravoslovni in tehniški dan

Vse se da, če se hoče! Domača kuhinja, prave sestavine in dobra ideja – nastale so raznovrstne sladice, pravi hit pa so bile žemljice!

V 'pravi' šoli je na razredni stopnji teden pred velikonočnimi prazniki navadno namenjen izdelovanju prazničnih dekoracij. Tudi doma je šlo vse po načrtih.

Prazniki so bili tudi letos pisani in slastni!

Naravoslovni dan mi je bil všeč, ker smo lahko sami izbirali med jedmi in ustvarjali v kuhinji. (*Tadeja*)

Peka žemljic je uspela, na samem videzu in obliki pa bom še malo delal. (*Jaka*)

Delal sem mafine. Namesto borovnic sem uporabil banane. Vsi v družini so me pohvalili. Res dober recept! (*Dominik*)

Moj današnji vtis je bil zelo dober, saj sem ugotovil, da se dobro znajdem v kuhinji in sem v kuhi tudi užival, zato bom z veseljem to ponovil. (*Tilen*)

Jaz zelo pogosto pomagam v kuhinji, ampak tako velikega projekta nisem naredil še nikoli. Bil je zelo zabaven in nasiten. (*Luka*)

Naravoslovni dan mi je bil všeč. Bil je zanimiv, poučen in zabaven, poleg tega pa sem se še naučila nekaj trikov pri peki. (*Sandra*)

Mafini so očitno uspeli, saj smo jih pojedli v manj kot dveh urah po tem, ko so bili pečeni. (*Ana Marolt*)

Bernarda Pintar

Razredničarki obeh osmih razredov sta konec marca na urah oddelčne skupnosti (ki prav tako potekajo na daljavo) otroke povabili, naj jima sporočijo, kako preživljajo na novo zastavljeno življenje in kakšno se jim zdi šolanje na daljavo.

Pri pouku na daljavo mi je všeč samo to, da lahko med učenjem jem in si vzamem premor. Všeč pa mi ni to, da pišemo več kot v šoli ter to, da ob sebi nimam sošolcev in učiteljev. (*Ožbej*)

Edina dobra stvar karantene je, da lahko več časa preživim z družino ob igranju namiznih iger. Zelo težko sledim pouku, saj sem spoznala, da potrebujem učiteljevo razlago, še posebej za matematiko, slovenščino in angleščino. Poskušam slediti pouku in sproti opravljati domače naloge. Nisem si mislila, da bom to kdaj rekla, ampak pogrešam šolo. (*Ana*)

Moje mnenje o šoli na daljavo: opazila sem, da nisem toliko pod stresom kot v šoli, navodila so dokaj jasno napisana. Zanimiva izkušnja, nekaj novega in mi je zelo všeč. (*Nina*)

Meni je pouk v šoli veliko bolj všeč kot pouk na daljavo. Veliko rajši sem v šoli s prijatelji kot pa doma za računalnikom. Vendar je to le ena izkušnja več. Sedaj šele cenim, kakšen privilegij imamo biti v šoli, čeprav je na čase težko zaradi ocen. Veselim se že šole, saj pogrešam prijatelje. Med karanteno imam veliko več časa, ki ga preživim z družino. (*Lena*)

Ta zadeva s šolo mi je kar všeč, ker lahko dolgo spim, imam dolge odmore in imam več malic. Šole sploh ne pogrešam, pogrešam pa sošolce. Moti me samo, ker dobimo veliko snovi in ker jo moramo prepisati v zvezek. (*Nejc*)

Meni se zdi učenje na daljavo kar v redu, tudi učitelji odgovarjajo na vprašanja glede snovi. Fajn je, ker si lahko sam razporediš čas. (*Barbara*)

S šolo nisem preveč obremenjena in z družino izkoristimo vsak lep dan zunaj. Spletna učilnica je zelo pregledna, saj se mi zdi, da se učitelji za vsak predmet zelo potrudijo in mi to ne dela težav. (*Nika*)



Med obveznostmi pride na vrsto tudi učenje kuhanja in peke.

Muziciranje na daljavo

Pouk na Glasbeni šoli Škofja Loka kot tudi na drugih vzgojno-izobraževalnih ustanovah od 16. marca poteka drugače.



Delovni prostor za pouk na daljavo

V različne programe naše šole je vključenih skoraj 500 otrok s širšega območja Škofje Loke, od tega več kot 70 otrok iz občine Gorenja vas - Poljane. V običajnih razmerah pouk na oddelku poteka v prostorih Osnovne šole Poljane, kjer poteka pouk flavte in klavirja, ter v prostorih Osnovne šole Ivana Tavčarja Gorenja vas, kjer potekajo skupinski pouk nauka o glasbi in individualni pouk violine, kitare ter violončela.

Učenci iz občine Gorenja vas - Poljane so v okviru Glasbene šole Škofja Loka vključeni tudi v šolske orkestre, ki imajo redne vaje na matični šoli v Puštalu in v prostorih Mestnega pihalnega orkestra Škofja Loka, prav tako pa na lokacijah matične šole obiskujejo tudi pouk



nekaterih drugih instrumentov in plesa (balet, plesna pripravnica). Razen glasbil, na katera se da brez težav igrati več tonov naenkrat (takšna glasbila so na primer klavir, harmonika in kitara), obiskujejo učenci tudi vaje ob spremljavi klavirja (korepeticije), saj ob spremljavi običajno tudi nastopajo, vključujejo pa se tudi v razne komorne skupine, v katerih pod mentorstvom učitelja spoznavajo glasbeno literaturo in vadijo skupinsko igro.

V času omejitev zaradi razglašene pandemije koronavirusa smo pouk prilagodili tudi na naši šoli. Individualne ure potekajo prek posnetkov in videokonferenc, prav tako pa se na daljavo izvaja skupinski pouk nauka o glasbi in baleta. Orkestri in komorne skupine v času omejitev čakajo na čas, ko bo tovrstno druženje spet možno.

Luka Železnik, pomočnik ravnatelja

V Glasbeni šoli Škofja Loka poučujem flavto od septembra 2016, v dislociranem oddelku Gorenja vas - Poljane pa od septembra 2019. Nad učenci ter nad njihovim sprejemanjem znanja in veseljem do glasbe sem navdušena. Sama sem se marca prvič srečala s poučevanjem prek videokonferenc in posnetkov. Tovrstni način poučevanja seveda ne more nadomestiti pristnega stika z učenci, vendar je v obdobju, v katerem smo se znašli, dobra alternativa učenju v živo. Skozi prej našete možnosti poskrbimo za sprotno vadbo

glasbila, analizo vadenja, kjer je mogoče, pa se poslužujemo tudi možnosti skupnega muziciranja z družinskimi člani učencev.

Se pa tako učitelji kot učenci veselimo časa, ko bomo spet lahko imeli pouk v živo, vadili s klavirsko spremljavo ter nastopali.

Nastopi so pomemben del šolanja v glasbeni šoli, saj se naši učenci skozi njega v javnem nastopanju, s številnimi nastopi in sodelovanjem na različnih prireditvah pa vnašajo svežino in navdih, ki veje iz njihovega muziciranja.

Ana Kejžar



Učenje na daljavo – učenka flavte Noti Justin in učiteljica flavte Ana Kejžar



Literarnica

Pesem, ki jo objavljamo tokrat, je napisal Marko Vodnik, po domače Andrejonov Marko iz Gorenje Žetine. Že od zmeraj rad malo pesni oziroma piše pesmi. Za vsakega svojega prijatelja ali sorodnika, ki ima kakšno praznovanje, rad napiše kakšno hudomušno pesem.

*Bili smo vladarji nepremagljivi,
pametni, najboljši in nezmotljivi.
Bili smo močnejši kot Bog in narava,
ovirala nas ni nobena postava.*

*Smo vedli se, kakor da cel svet je naš,
toliko veljaš, kot denarja imaš.
Saj z novci kupiti se prav vse da,
ne srce, pri nas le bogastvo velja.*

*Pa pojavi se virus, s Kitajske doma,
se naseli počasi v vse države sveta.
Ne ustavi denar ga, niti zlato,
tiho naseli se v tvoje telo.*

*Naenkrat spoznaš, da si nihče,
cel kup denarja pomaga ti ne.
Virusu vseeno je, da si bogat,
on se je odločil svoj davek pobrat.*

*Korona davek določi in ga pobira,
revne, bogate, nič ne izbira.
Prav celi zdaj svet v strahu živi,
ustavlja se, zapira, le kaj se godi.*

*Naenkrat ustavijo se vsa potovanja,
zabave, kongresi in tekmovanja,
zaprejo uradi se in trgovine,
v stanovanjih bodite kakor sardine.*

*In smo spoznali, da nismo nič,
da smo ranljivi kakor mladič.
Šele ko mnogo ljudi je umrlo,
se zdi, da se nam je v glavi odprlo.*

*Spoznali smo, da se da drugače živeti,
da lahko počasneje obrača se svet.
Da spleča se vzeti čas za ljudi,
za naravo, Boga in lepe stvari.*

*Če to bomo v svojih mislih imeli,
te dni, ko s korono bomo živeli,
ostalo bo upanje, ga z vami delimo,
skupaj ljudje marsikaj preživimo.*

Spoštovane bralke, cenjeni bralci!
Če tudi vi radi (literarno) ustvarjate,
potem vas najprijazneje vabimo, da nam
pošljete zapisano krajše literarno besedilo
ali pesem, kar bomo v naši Literarnici z
največjim veseljem objavili.
Lepe in prijetne dneve ter veliko
ustvarjalnih navdihov in zdravja vam želimo
v uredništvu Podblegaških novic.

S hitrim vlakom skozi koronapočitnice

Že februarja smo poslušali, da se je na Kitajskem začela širiti huda in nevarna bolezen covid-19, zapirali so podjetja, trgovine, šole, ustavili javni promet, ulice so opustele. Nismo verjeli, da se lahko to zgodi tudi pri nas. Vendar se je, saj so šole 16. marca zaradi koronavirusa do nadaljnjega zaprle vrata in pouk je stekel na daljavo. Člani novinarskega krožka OŠ Ivana Tavčarja so opisali svoje izkušnje o času pandemije. Iz njihovih izjav je razvidno, da imajo zelo različna mnenja. Kakšni bodo rezultati njihovega samostojnega učenja doma, se bo pokazalo po vrnitvi v razrede in v neposrednem stiku z učitelji.

Lotti Klara Kovačič pravi, da moramo biti zelo previdni in storimo vse, da preprečimo



nadaljnje širjenje bolezni. Način šole na daljavo ji je zelo všeč, saj se ji zdi, da je zdaj manj obremenjena z učenjem. Navodila učiteljev so jasna. Če ji niso, pa jih preko elektronske pošte razložijo učitelji. Za preživljanje teh tednov čisto vsem priporoča, naj delajo tisto, za kar jim med šolo zmanjka časa.

Manca Trček se zaveda, da bomo nekoč otrokom in vnukom pripovedovali, kaj smo doživeli. Zdi se ji čudno, da se o drugih boleznih in virusih ne govori prav nič. Prav je, da smo kot država sprejeli stroge ukrepe za zaježitev epidemije, saj je to edini možni način, da se širjenje virusa ustavi. Manci in njenim staršem šola na daljavo ne predstavlja velike obremenitve. Zelo



pomembno se ji zdi, da dela sproti, da se ji snov ne nabere. Vsa navodila, ki jih dajejo učitelji, so povsem jasna. Zdaj, ko snov obravnava sama doma, dela sproti, se v snov še bolj poglobi in si tako še več zapomni. Vsi učitelji na e-mail odpišejo zelo hitro in ceni njihov trud za učence.

V veliko pomoč so I-učbeniki. Upa, da se bo to grozno stanje po vsem svetu, predvsem pa v Sloveniji, čim prej končalo in bomo lahko vsi nadaljevali normalno življenje.

Lučka Peternelj hvali spletne učilnice, ki jih pripravljajo učitelji. Starši mlajših učencev in starejših otrok, ki imajo učne težave oziroma niso samostojni ali odgovorni, so precej obremenjeni, saj morajo otroke spodbujati k učenju. Šolarji dneve preživljajo različno, nekateri telovadijo, drugi gledajo televizijo, spet tretji igrajo igrice na računalniku, vsi pa se učijo, da ne bo večjih težav z razumevanjem, ko se vrnejo v šolo. Situacija je zelo resna, a zaustavimo jo lahko samo vsi skupaj, zato ostanimo doma, da se rešimo virusa.

Maja Šturm priporoča, da moramo ostati mirni in slediti varnostnim ukrepom, dobro umivati roke in se ne družiti s prijatelji.

Nina Frelih je spoznala, da je bolje, če v dani situaciji ne razmišljamo negativno, saj tudi to vpliva na naše počutje. Življenje v karanteni je



lahko zanimivo ali pa dolgočasno, če ne počneš nič in si slabe volje. Šolarji večinoma dopoldne delajo stvari za šolo, popoldne pa se zabavajo, hodijo na sprehode in športajo doma. Odrasli in mladi spremljamo medije in se zanimamo za dogajanje. V tem času so še pomembnejši higiena, zdrav način življenja in čim manj neposrednih stikov z drugimi ljudmi.

Mojca Krek čuti, da učenje na daljavo zanjo ni velika obremenitev in da s tem tudi njeni starši niso obremenjeni, ker vse za šolo konča, še preden pridejo iz službe. Učitelji dajejo zelo natančna in jasna navodila, kar tudi pripomore k dobremu in neobremenjenemu delu. Verjame, da je tudi za učitelje težko, saj se s takimi



razmerami prvič srečujejo in so se morali tudi sami privaditi na nov način dela.

Urban Slabe je svoje doživljanje šole na daljavo ponazoril z vlakom: »Po 25 dneh karantene smo učenci končno ujeli vlak, ki se mu reče delo od doma. Prve dni pouka na daljavo lahko primerjam z vlaki v Indiji. Nem-



alokrat so vlaki tako polni, da je položaj sardel v konzervi zavidljiv. Kdo bi se torej trudil, da bi se tlačil na prepolne vlake? Sledi panično razlaganje staršem, da še tako besno klikanje ne bo pomagalo, da bi besedica 'error' izginila z zaslona ob nalaganju snovi. Naj se vlaki malo vozijo, jutri je še en dan. Po nekaj dneh poseđanja na postaji nam je vseeno postalo dolgčas, pa tudi vlaki niso bili tako natrpani. Drug za drugim smo se posedli v vagon in ugotovili, da se nam skozi okna odkriva prav čudovit razgled. Počasi smo začeli uživati v potovanju skozi deželo znanja, žal pa je bil prvi vlak že daleč naprej. A še najboljši vlaki imajo šibke točke. In Ahilova peta tega vlaka je bil njegov najhujši sovražnik, imenovan tajni agent Vikend. Vsakih pet dni najde razlog, da ustavi vse vlake za dva dneva. Učenci pa smo to priložnost zgrabili in smo se dva dneva, ko so bili vlaki ustavljeni, peljali z avtobusom zaostankov. Ugotovili smo, da smo še vedno v zaostanku. Šli smo na sedež tajne službe Nedelo in prosili agenta Vikend, naj nam naredi uslugo. Prosili smo ga, naj na tirnice pošlje hitre vlake, ki bodo popravili naš zaostanek. Uslugo nam je zares izpolnil in na tirnice poslal tri hitre vlake; to so bili vlaki, ki so poskrbeli, da tisti dan ni bilo slovenščine, matematike in angleščine. S tistimi vlaki smo dokončno ujeli prvi vlak in šola na daljavo se je popolnoma normalno nadaljevala.«

Novinarski krožek

»Pridi, ti pokažem, kako smo se pa mi nekoč igrali«

V red in rutino sta se čez noč prikradla nered, otroška razigranost in razposajenost, ki kar kličeta po igranju, tudi na prostem.



Največ užitka ob igranju otrokom pogosto nudijo najpreprostejše stvari.

Starši smo vedno bolj začeli ugotavljati, da pogrešamo vzgojiteljice in učiteljice, učitelje, da ob službah, delu od doma, gospodinjstvu, šolanju na daljavo, stresu, ki ga tako ali drugače prinaša stanje karantene, komaj še vemo, kje se nas drži glava. Po svojih najboljših močeh se iz dneva v dan trudimo, da bi dnevi potekali kar se da normalno in za naše otroke čim manj stresno. In v resnici je to največ, kar lahko v tem trenutku naredimo. Ob vseh ukrepih so tudi otroci že ugotovili, da življenje precej drugače teče.

Otroci v resnici ne potrebujejo veliko sredstev za igro, vi starši pa ne pedagoške izobrazbe, da bi otrokom pomagali pri preživljanju časa brez druženja z vrstniki in drugimi. Je pa res, da si boste vseeno morali vzeti nekaj časa za to. Pokažite jim, kako ste se igrali vi, ko ste bili otroci.

Od iger z žogo do ...

Žoge ponujajo nešteto možnosti za igro in učenje. Verjamem, da imate ta pripomoček v vsakem domu, morda najdete tudi kolebnico, se še spomnite gumnivista oziroma skakanja elastike. Vse to nudi veliko gibalnih izzivov. Priljubljena igra je bila tudi ristanc ali tancalca. To lahko zalepite s pleskarskim lepilnim trakom po hodniku, jo narišete s kredami na asfaltu ali pa s palčko v pesek tako kot krog za zemljo krast. Ob lepem vremenu je pomembno, da smo čim več zunaj in izkoristimo prav vsak dan. Skupaj naberite in posušite zelišča za čaj. Otroci se bodo ob tem ogromno naučili. Ležanje na tleh, biti del Zemlje, opazovanje oblakov in iskanje oblik v njih. Lahko tekmuje, kdo opazi slona, gobo, avto, srce, ali pa se preprosto pogovarjate o tem, s kom ste vi kot otrok opazovali oblake, krošnje dreves v vetru in se lovili med debli. Če je dan vetroven, lahko greste z otroki spuščat zmaja na bližnji hrib. Če zmaja nimate, ga lahko skupaj naredite. Izdelava mlinčka iz odpadnega ali naravnega materiala in postavljanje tega ob

potočku, opazovanje vode, ki poganja mlin, je otrokom zelo zanimivo. Se še spomnite iger, kot so slepe miši, balincanje, ali kuhanja v blatnih kuhinjah, kjer smo kuhali jedi iz blata in trave? Za pihanje milnih mehurčkov in risanje s kredami res potrebujete nekaj pripomočkov, za risanje z blatom po kamnih, papirju ali tleh pa ne rabite veliko, a je nekaj prav posebnega. Prav tako iskanje skritega zaklada, poligon okrog hiše in piknik na travniku ali gozdni jasi. Kdaj ste se nazadnje šli pantomimo, se spomnite gledališča na prostem, kako smo si razdelili vloge in se šli pravo impro ligo?

Gozd – zakladnica idej in učilnica za življenje

Gozd nam ponuja možnosti za naravne oblike gibanja, za igre vlog, umetniškim dušam pa neverjetne možnosti za ustvarjanje. Umetnijam iz naravnih materialov danes pravimo 'landart'. To so umetnine iz rož, listkov, vejic, kamnov, mahov, češarkov ... Prav posebno doživetje je prisluhniti pravljiči sredi gozda ali igranje igre tri v vrsto s češarki, kamenčki, listki, vejicami.

Kaj pa, če dežuje?

Vreme zna biti muhasto, zato je dobro imeti pripravljen načrt, kaj početi v zaprtem prostoru, ko zunaj lije kot iz škafa. Iskanje skritega predmeta, ko otroku pomagamo tako, da

ga usmerjamo z izrazi »toplo, vroče, hladno, mrzlo«, je dobra igra za urjenje orientacije. Zabava z letalčki iz papirja, ročne spretnosti pri origami tehniki so poplačane takrat, ko letalo poleti po prostoru. Skrivalnice po hiši so otrokom nadvse zabavne, sploh če jim starši pomagamo pri skrivanju. Verjetno ni družine, ki ne bi imela družabnih iger, od tistih najbolj klasičnih do novejših, s katerih spihajte prah in ponovite pravila. Pa še en namig: kadar dežuje, ni ničesar bolj zabavnega od skakanja po lužah in metanja kamenčkov vanje.

Ker pa življenje v resnici ni samo igra in zabava, otroke vključite v vsakdanja opravila. Naj pomagajo presaditi rože, zasaditi vrt, skuhati preprosto kosilo, posesati in pomesti po hiši, očistiti avto, obrisati prah, zložiti in presortirati igrače, pospraviti posodo iz stroja, zložiti nogavice, pospraviti sobo, postlati posteljo, očistiti čevlje, zalivati rože, vrt, skrbeti za domače živali, bodisi na kmetiji bodisi za hišne ljubljence. Če jim bo kdaj dolgčas, pa tudi ne bo konec sveta, saj se v času, ko nam je dolgčas, rojevajo najboljše ideje.

Narišimo mavrico

Ne vemo, kako dolgo bo trajalo to obdobje, v katerem smo se znašli, vendar vedno imejmo upanje, bodimo pozitivni in otrok ne obremenjujmo preveč z našimi odraslimi skrbmi. Otroci vedo, čutijo, da se dogajajo spremembe. Mnogi sprašujejo, zakaj. Povejmo jim resnico na njim razumljiv način. Skupaj na velik list papirja (uporabite stare koledarje) narišite veliko pisano mavrico, ki je simbol upanja na lepši jutri, na konec tega obdobja, z mislijo, da po vsakem dežju posije sonce. Mavrice nalepite na okno, da jih bodo lahko od daleč opazovali tudi drugi prebivalci naše lepe doline. Stopimo narazen, da bomo kmalu lahko spet stekli eden drugemu v objem. Ostanite doma, ostanite zdravi!

Urša Peternei



Odgovori na pobude, predloge in vprašanja svetnikov

Objavljamo vprašanja, pobude in predloge, ki so jih svetniki predstavili oziroma zastavili županu in občinski upravi na 7. seji občinskega sveta 12. decembra lani. Odgovori so uredniško in lektorsko nespremenjeni – so enaki, kot so jih prejeli svetniki v gradivu 8. seje, ki je bila 27. februarja letos, torej na zadnji seji pred uvedenimi izrednimi razmerami zaradi koronavirusa.

Janez Hrovat:

- vpraša, ali drži informacija, da je odstopila direktorica Zavoda Poljanska dolina ter da je vodenje zavoda prevzel direktor STC Stari vrh d.o.o.

Kot je že pojasnil župan na tekoči seji, je Lucija Kavčič podala odstopno izjavo z mesta direktorice zavoda iz osebnih razlogov, svet zavoda pa je za vršilca dolžnosti zavoda s 1. 12. 2019 za dobo enega leta imenoval Tomaža Trobiša.

- Vpraša, zakaj je potrebno prekuhavanje vode iz zajetja na Trebiji.

Kot je že pojasnil župan na tekoči seji, da so obilne padavine po petih mesecih brez padavin povzročile kaljenje vode iz naravnega vira na Trebiji. Potrebno je bilo izvesti preventivni ukrep, odrediti prekuhavanje, saj v primeru motnosti vode ostali tehnični ukrepi niso učinkoviti.

- predlaga, da se na državni cesti namesti prometna signalizacija, označba kraja za naselje Poljane, tako iz smeri Žirov kot iz Škofje Loke

Pobuda se poseduje upravljavcu državne ceste.

Marija Prosen:

- vpraša, kdaj je predvidena sanacija ceste proti Javorju.

Kot je predsednica KS Gorenja vas Mirjana Možina pojasnila že na tekoči seji, je sanacija prvega odseka predvidena v letu 2020.

Ciril Alič:

- opozori na neurejene bankine ob lokalni cesti na odseku Poljane – Krajci.

Urejanje banknih navedene ceste je naročena in se izvaja v enakem obsegu, kot pri drugih lokalnih cestah in javnih poteh v občini.

Anton Debeljak:

- predlaga odstranitev zabojujnikov za embalažo z ekoloških otokov;

Pobuda se upošteva.

- predlaga, da se v Poljanah uredi umetno drsališče;

Občina bo spremljala gibanje cen ureditve umetnih drsališč v prihodnjih letih, ter v primeru zagotovljenih proračunskih sredstev pristopila k izvedbi.

- vpraša ali se lahko na državnih cestah skozi naselja, za preprečevanje hrupa, klasični asfalt nadomesti s t.i. tihim asfaltom.

Zaradi velikih potreb po investicijskem vzdrževanju kategoriziranih lokalnih cest in javnih poti za zdaj predlagano še ni mogoče zagotoviti sredstev.

- pove, da je v času zimske sezone na smučišču promet tudi preko navigacije preusmerjen na obvozno cesto, in vpraša kdo je dolžan po zaključku sezone urediti navigacijo, da le-ta voznike usmeri po lokalni cesti brez obvoza.

Predpostavljamo, da začasni zapor cest urejevalci aplikacije ne obravnavajo.

Martin Oblak:

- vpraša, ali je res predviden izklop javne razsvetljave ob državni cesti na odseku med Gorenjo vasjo in Dolenjo Dobravo.

Kot je že pojasnil župan na tekoči seji, se bo obseg javne razsvetljave na omenjenem odseku delno zmanjšal s izključitvijo dela svetilk.

- kdaj je previdena ukinitve zabojujnikov za embalažo na ekoloških otokih.

Ukinitve zabojujnikov za mešano embalažo na ekoloških otoki je za zdaj predvidena tekom leta 2020.

Mirjana Možina:

- poda pobudo vaškega odbora Hotavlje, da smetarsko vozilo ob odvozu odpadkov podaljša pot še mimo cerkve na Hotavljah.

Navedeno pobudo bomo preučili skupaj s podizvajalcem, katerega odgovor glede izvedljivosti izvedbe še pričakujemo, nato pa pridobili ponudbo in odgovor podali na KS Gorenja vas.

Jurij Krvina:

- pove da se ne strinja z ukinitvijo ekoloških otokov, saj bi se na ta način zmanjšal standard občanom, in pripomni, da se nadzor nad ekološkimi otoki lahko izvaja, le da je potrebno za to sprejeti odlok, nabaviti potrebno tehnično opremo ter imenovati odgovorno osebo; nadzor pa je mogoče izvajati tudi v sodelovanju z medobčinskim redarstvom.

Ekoloških otokov se ne načrtuje ukiniti. Nadzor po Odloku o ravnanju s komunalnimi odpadki in drugimi vrstami odpadkov v Občini Gorenja vas (Uradni list RS št. 50/2019) že izvaja medobčinski inšpektorat in izvajalec javne službe.

Roman Kokalj:

- ponovno opozori na pretirano gnojenje na kmetijskih površinah v neposredni bližini vrtin na Trebiji;

Za zajetja, vključena v istem oskrbe s pitno vodo, je prepovedan vnos organskih gnojil, med katera spadajo tudi hlevski gnoj in gnojevka, v tla ali na tla v razdalji 100 m od vrtine. Predpis, s katerim se natančneje določa varovanje vodnih virov »vrtine Trebija«, pripravlja Ministrstvo za

okolje in prostor (režim gnojenja na najožjih, ožjih in širših vodovarstvenih območjih je opredeljen v členih od 23. do 26.) in je že nekaj let v zaključni fazi priprave ter je bil septembra 2019 ponovno javno razgrnjen.

- vpraša ali je nadzor nad izvajanjem investicijskih del na cestah dovolj kakovosten;

Občina izvaja nadzor v obsegu preverjanja kakovosti materialov, kontrole vgrajevanja materialov, kontrole izvedbe določenih del, preverjanja izvedbe stikov in spojev, zmanjševanja nepotrebnih stroškov izvedbe, usklajevanja s željami lastnikov parcel in predstavnikov krajevnih skupnosti. Posebna pozornost se posveča kontroli predhodne zadostne komprimiranosti spodnjega ustroja cest pred asfaltiranjem. Cestna gradbišča so v zadnjih letih odprta 365 dni letno, in ker ista oseba ne more biti istočasno prisotna na več lokacijah hkrati, terensko delo pa predstavlja le manjši delež obsega skupnih nalog, je s ciljem doseganja kar najkakovostnejše obnove cest poleg predsednikov krajevnih skupnosti tudi vsak član občinskega sveta povabljen, da strokovne službe opozori na vsak konkreten primer domnevne nepravilnosti.

- predlaga, da se na Fužinah namesti vsaj opozorilna tabla, da je dovoljen le lokalni promet ter pripomni, da bo kmalu potrebna tudi obnova mostu čez Soro v naselju Fužine.

Občina je že pred časom predlagala, da pobudniki na navedeno temo skličejo skupno sejo sveta krajevnih skupnosti Trebija in Sovodenj, kar pa še ni bilo realizirano.

Žan Mahnič:

- vpraša ali je, glede na previdena sredstva v proračunu, načrtovana gradnja Fortunove brvi v letu 2020

Občina je v januarju 2020 pridobila končne PZI popise del za objavo javnega naročila, glede katerega je v pripravi ustrezna razpisna dokumentacija. V primeru, da ne bo zapletov pri izbiri izvajalca del, je gradnjo planirano realizirati v tekočem letu.

- meni, da nova športna dvorana v Gorenji vasi daje možnost dodatnih prihodkov Zavodu Poljanska dolina z organizacijo prireditev v športni dvorani.

Občina pričakuje, da bo javni zavod v kar največji meri optimiziral trženje nove športne dvorane.

Stanko Bajt:

- vpraša, kdaj je previden pričetek obnove del na cesti Sovodenj – Javorjev Dol.

Čeprav so bili projekti za obnovo ceste izdelani že pred dvema letoma, še vedno nimajo pridobljenih vseh soglasij Direkcije RS za vode. Po pridobitvi slednjih bo lahko izvedeno javno naročilo za izbiro izvajalca del.

Mag. Polona Mlinar Biček:

- vpraša, kakšen je odziv občanov, ki so bili pozvani za zamenjavo zabojujnikov za

odpadke, in analiza odzivnosti občanov glede na poslane pozive.

Odziv uporabnikov storitev ravnanja s komunalnimi odpadki, ki zajema opremo odjemnega mesta skladno z Odlokom, je bil pri pošiljanju prvega dopisa (266 dopisov) za zabojnike za embalažo 59 %, na drugi vročeni dopis pa nekaj manj kot 80 %. V pripravi je tretji dopis. Podrobnejše analize nismo izvedli.

Odziv uporabnikov storitev ravnanja s komunalnimi odpadki na dopis za zabojnike za ostanek komunalnih odpadkov in mešano embalažo (125 dopisov) je bil do srede decembra 77 %. Na dan 17. 2. 2020 pa oprema ni urejana pri 5 uporabnikih storitev.

Uroš Čadež:

• **vpraša, ali drži informacija, ki jo je dobil v medijih, da je v Gorenji vasi zaposlen nov zdravnik, ki vpisuje nove paciente, ali gre le za prestrukturiranje znotraj ambulate dr. Šubičeve.**

Novi zdravnik za zdaj vpisuje le paciente, že vpisane v ambulanti dr. Nadjje Šubič, pri kateri je zaposlen. Ko bo izvedena še odobritev širitve programa, bo omogočen vpis vseh zainteresiranih pacientov.

Peter Peternel:

• **opozori, da bi bilo potrebno izboljšati vzdrževanje občinskih cest ter kvaliteto asfaltskih del.**

Upravitelj občinskih cest Občina GVP izvaja redno vzdrževanje cest, ki zajema košnjo ob cestah (1x letno) in čiščenje prepustov. Preostala vzdrževalna dela opravljajo krajevne skupnosti, ki za to prejmejo sredstva iz občinskega proračuna (urejanje bankin, obsekavanje vej nad cesto, manjša popravila prepustov in jarkov ob cestah, itd.).

Stanislav Bizovičar:

• **Vpraša, zakaj se krajanom Lučin zaračunava kanalščina, glede na to, da se kanalizacija v Lučinah ne bo gradila;**

Uporabnikom storitev GJS v Lučinah se kanalščina ne zaračunava, kar se lahko preveri tudi z vpogledom za konkretni primer neposredno pri izvajalcu javne službe.

• **kdaj je predviden pričetek rekonstrukcije državne ceste Lučine – Suhi Dol.**

Letnice izvedbe rekonstrukcije navedene ceste še ni mogoče zanesljivo napovedati, saj je projekt šele v fazi priprave projektne dokumentacije, po potrditvi slednje se bodo pričeli odkupi zemljišč ter objava javnega naročila za izvedbo del.

Župan
Milan Janez Čadež

Luka Stanonik

Za floorball ga je navdušil oče

Luka Stanonik iz Podgore je navdušen športnik že od malih nog. Preizkusil se je v smučanju in košarki, a ostal zvest floorballu, za katerega ga je navdušil oče Emil. Z desetimi leti je aktivno prišel s treningi v klubu Polanska banda, v katerem danes igra kot napadalec.



Luka Stanonik (levo) igra floorball že sedem let.

»Floorball je ekipni šport, pri katerem je pomembno, da je ekipa med seboj povezana,« pojasni in poudari, da so ključnega pomena tudi navijači, saj ekipo med tekmami še bolj motivirajo. »Kot napadalec moraš biti iznajdljiv in fizično dobro pripravljen.« Trenira trikrat tedensko v Gorenji vasi in Škofji Loki. Za svojo dobro pripravljenost skrbi tudi sam z različnimi vajami in tekom. Če so dnevi med tednom namenjeni treningom, so vikendi obarvani tekmovalno. Od leta 2018 je član mladinske reprezentance U19, leto dni pa tudi članske reprezentance. 17-letnik je bil kot član ekipe Polanska banda in državne reprezentance na številnih tekmovanjih tako doma kot tudi po svetu.

Udeležba na svetovnem prvenstvu v Kanadi

Septembra 2018 se je kot član mladinske U19 državne reprezentance nameraval udeležiti kvalifikacij za svetovno prvenstvo v Moskvi. Žal mu je operacija slepiča tik pred tekmovanjem prekrižala načrte in je bil primoran

ostati doma. »Tekme sem spremljal od doma in glasno navijal za soigralce.« Reprezentanca se je uvrstila na svetovno prvenstvo 2019 v Kanadi. Tja je potoval tudi Luka in skupaj z ekipo osvojil drugo mesto v svoji kategoriji, na kar je zelo ponosen. Med drugim se je s člansko reprezentanco februarja udeležil kvalifikacij na Danskem.

Podpora družine je pomembna

Igranje floorballa prinese tako pozitivne kot negativne stvari, a je pozitivnih več. »Skepanje novih prijateljev, nove izkušnje in spoznanja ter potovanja v druge države.« Pomembna je tudi podpora družine in sestre Lejle, ki je članica ženske ekipe Polanska banda. »Spremljajo me na vseh tekmah in so strastni navijači,« poudari dijak Srednje šole za strojništvo v Škofji Loki. »Res je, da me zanimajo tudi drugi športi, a si v prihodnosti še želim igrati floorball,« še pove Luka, ki je po besedah nekdanjega trenerja Nejca Šege eden izmed najboljših 'produktov' v šoli floorballa v njegovem 20-letnem udejstvovanju.

Lidija Razložnik

Odpovedane ali preložene množične športne prireditve

Pandemija virusa covid-19 je s svojimi posledicami zajela celoten svet in začasno ustavila organizacijo prireditev, tudi športnih. V naši občini je bilo odpovedano odprtje pohodnega kroga občine, ki je bilo predvideno za 25. april. V Športnem društvu Marmor Hotavlje so se odločili, da vsakoletnega KBK-ja, gorskega teka iz Kopačnice na Blegoš in nazaj, napovedanega za 16. maj, ne izvedejo.

Med uglednimi in najmnožičnejšimi športnimi prireditvami je legendarni mednarodni kolesarski Maraton Franja BTC City. Del trase poteka tudi po naši občini. Organizacijski odbor je v prvi polovici aprila sprejel sklep, da v danih razmerah odpoveduje prireditev v predvidenem datumu od 12. do 14. junija 2020. Dokončno odločitev o izvedbi letošnjega 39. Maratona Franja BTC City bo organizacijski odbor sprejel konec junija.

Kdaj se bo življenje vrnilo v utečene tirnice, če sploh, je zaenkrat še nemogoče reči. Bodo pa organizatorji morebitne udeležence zagotovo do časa obvestili o vseh odpovedih ali prestavitvah dogodkov. Ko bo spet mogoče, pa bo zaživel tudi koledar dogodkov v Podblegaških novicah, ki smo ga do spremenjenih razmer skupaj s številnimi organizatorji polnili z največjim veseljem. Verjamemo, da bo kmalu spet tako.

P. N.

Foto meseca

V tokratni rubriki objavljamo fotografije dveh bralk. Tanja Štibelj je pod svojo, ki jo je poslala v začetku aprila, zapisala: »Psiček border collie Action na sprehodu s Trebije na Slajko.« Lucija Kos pa nam je poslala še nekaj prazničnega utripa. Na eni fotografiji njenemu prvorojencu delata družbo zajček in 'mama kokoš' s svojo



razširjeno družino. »Mama kokoš in piščančki so iz kvašenega testa, kokoške s pirhi pa so izdelane iz odpadnega kartona. Prva fotografija pa je bila posneta v petek pred cvetno nedeljo, ko so naši otroci s starima staršema ustvarjali velikonočne butare.«

Obema najlepša hvala za poslano!



Vaše kakovostne fotografije nam še naprej lahko pošiljate na: podblegaske.novice@gmail.com.



Nad trenutne razmere s humorjem

Šale so v času epidemije več kot dobrodošle, saj nam lahko pomagajo skozi monotonijo dni v izolaciji. So tudi del duhovne kulture, zato so se v Slovenskem etnografskem muzeju odločili za dokumentiranje zdajšnjega trenutka in začeli zbirati šale o koronavirusu.

Corona in Gripa

Gresta Corona in Gripa na kavo.
Gripa se pritožuje:
»Nobenega dela nimam!«
Corona:
»Ja seveda, saj nimaš pravega marketinga.«

Slovenija

Slovenija 1991: osamosvojitve.
Slovenija 2020: samoosamitev.

Policija svetuje

Policija svetuje:
V avtu na vidnem mestu ne puščajte vrednejših stvari, kot so konzerve, makaroni, toaletni papir ...

Časopis Delo

Naslovnica v Delu 25. 3. 1980:
Leta 2020 se bodo ljudje vozili z letječimi avtomobili in dopustovali na Marsu. Naslovnica v Delu 25. 3. 2020: Jutri pride kvas.

Spomin na mladost

»Vse je isto kot, ko sem imel 18 let.
Bencin se je pocenil, jaz pa ne smem nikamor!«

Smeti

22. dan samoizolacije:
»Skregal sem se s svojo ženo, ker je odnesla smeti iz hiše. Jaz sem bil na vrsti!«

Marie Curie

Osnovna šola, pouk na daljavo, kemija, domača naloga: »Kaj veš o Marie Curie?«
Odgovor učenke:
»Pravilno se napiše Mariah Carey.«

Banka

Prišli so čudni časi ...
Pred vhodom v banko piše:
Obvezen vstop z masko in rokavicami!

Nove slovenske kletvice

Nove slovenske kletvice (pred trgovino):
- Naj ti voda zalije vse zaloge 'sekret' papirja.
- Naj ti iskra kresne ves tisti alkohol za razkuževanje.
- Naj ti zelena plesen požre ves kvas, kar ga imaš.

Nasvet

Nasvet za čas karantene:
Vsak drugi dan oblecite kavbojke, ker trenirka in pižama dajeta lažen vtis, da je vse ok.

Rešujem svet!

»Mama mi je ves čas govorila, da ne bo nič iz mene, če bom cele dneve poležaval v postelji. A pogledjte me sedaj ... rešujem svet!«

8. dan izolacije

»Ata in mama se ločujeta.
S kom naj ostanem?«
Matej, 41 let

Danes

»Trikrat sem zadremal, šestkrat jedel, pogledal tri filme, pa je še vedno danes!«

Balkon

»Sem šla na balkon, da zapojem eno ... Sosedji so me začeli obmetavati z jabolki, krompirjem, jajci ...
Jutri bom spet pela, rabim še meso!«

Kvas

»Menjam kvas za dvosobno stanovanje v Piranu.«

Slika s policajem

Izziv za vikend ...
Slikaj se s policajem v drugi občini!

Oglas

Oglas: Mlad, simpatičen fant, založen z makaroni, oljem, kvasom, išče dekle, ki ima večjo zalogo WC papirja.

Ob koncu krize bodo zbrane vice objavili v posebnem dokumentu, v katerem bodo z odmikom časa ujeta posebnost tega trenutka in naša življenja v njem. Zbrano gradivo bo postalo del zbirke kustodiata za duhovno kulturo.

P. N.

Smešnice in vice na temo koronavirusa lahko pošljete na elektronski naslov miha.spicek@etno-muzej.si in jih zbrane prebirate na spletni strani www.etno-muzej.si/koronski-humor.